Üsküdar İletişim 8.Uluslararası İletişim Günleri'ni gerçekleştirdi

Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi tarafından her yıl düzenlenmekte olan Uluslararası İletişim Günleri'nin sekizincisi, 26-27-28 Mayıs günlerinde 'Dijital Çağda Kriz İletişimi' ana başlığıyla gerçekleştirildi.

Sempozyumun açılış konuşmalarını İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nazife Güngör ile Üsküdar Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. Mehmet Zelka yaptı. Açılış konuşmalarının ardından, Üsküdar Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, sempozyum açılışında yaptığı konuşmada, kriz yönetiminin öneminden söz etti. Sempozyumun ilk davetli konuşmacısı olan Prof. Paul A. Argenti, Dr. Öğr. Üyesi Şaha Burcu Baygül Özpınar'ın moderatörlüğünde, "Crisis Communications in the Pandemic and Digital Age" başlıklı bir konuşma yaptı. Prof. Paul Argenti, Mart 2020'de Türkçe'ye çevrilerek yayımlanan makalesinden söz etti.

Sempozyumda belli temalar etrafında oluşturulan 30 oturuma yurt dışından ve yurt içinden yaklaşık 230 akademisyen katılım sağladı. Türkiye'nin çeşitli iletişim fakültelerinden profesörler ve doçentler ise bu oturumlarda moderatör olarak görev aldılar. Sempozyuma alanında uzman isimlerden Prof. Dr. Paul Argenti, Prof. Dr. Simon Cottle, Prof. Dr. Ümit Atabek, Doç. Dr. Gregory Simons, Dr. Liz Yeomans ve Fügen Toksü davetli konuşmacı olarak katılıp sunumlarını paylaştılar. Bu yıl sekizincisi gerçekleştirilen etkinlik, pandemi döneminde hız kazanan dijitalleşme eğilimine uygun olarak Üsküdar Üniversitesi'nin sağladığı altyapı ile yerli ve yabancı isimlerin katılımıyla tümüyle sanal ortamda gerçekleştirildi.

HABER ÜSKÜDAR
Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Uygulama Gazetesi Sayı: 13 Yıl: 6 Temmuz 2021

Üsküdar Üniversitesi'nden Küresel İyi Oluş Manifestosu

PROF. DR. NEVZAT TARHAN

Üsküdar Üniversitesi Senatosu "Pandemi Sonrası İçin Küresel İyi Oluş Manifestosu" yayımladı. Üsküdar Üniversitesi Senatosu adına Kurucu Rektör Prof. Dr. Nevzat Tarhan tarafından 22 Nisan Dünya Günü'nde kamuoyu ile paylaşılan manifestoda pandeminin neden olduğu umutsuzluktan endişe duyulduğu vurgulandı. Pandemi sürecinde sosyal ilişkilerin azalmasının güvenli bağlanma ihtiyacını artırdığının ve gelecek kaygısı ile ölümle burun buruna yaşamanın korkuları yükselttiğinin belirtildiği manifestoda, "Bu nedenle 21. yüzyılda küresel bilgelik değerlerine daha fazla önem verilmesinin, sağlık, kültür ve eğitim politikalarında göz önüne alınmasının önemini vurgulamak istiyoruz" denildi.

Manifestoda şu maddeler yer alıyor:

1. İnsanlığın yaşadığı bu trajik süreçte, gelir eşitsizliğinin, ekonomik adaletsizliğin ve yoksulluğun küresel olarak artışına şahit oluyoruz. Kıtalararası göçlerin daha çok artacağını öngörüyor ve bunun farkına varılmasını istiyoruz. Dünyada duvarların değil, köprülerin inşasına önem verilmesini talep ediyoruz.
2. Pandemi sürecinde sağlık hizmetlerine ulaşım konusunda eşitsizliklerin çok daha fazla arttığını gözlemliyoruz. Temiz suya ve sağlığa erişimi sınırlı olan yoksul ülkelerde yaşayanların, ekonomik ihmale maruz kaldıklarını ve bunun insanca olmadığını beyan ediyoruz.
3. Pandemi sürecinde yaşanan bedensel ve psikolojik rahatsızlıkların küresel olarak mutsuzluğu, yalnızlığı, madde bağımlılığını, şiddeti, depresyonu ve intihar eğilimlerini artıracağından endişe ediyoruz. Ülkelerin yöneticilerinin silah ticaretine ve küresel hâkimiyete verdikleri önem kadar, bu duruma önem vermeyeceklerinden endişeliyiz. Tüm insanlığın refahını gözeten, bireysel değil küresel huzur anlayışını talep ediyoruz.
4. Sosyal ilişkilerin az olması, güvenli bağlanma ihtiyacını daha fazla artırdı; gelecek kaygısı ve sürekli ölümle burun buruna yaşamak insanların korkularını yükseltti. Bu nedenle 21. yüzyılda küresel bilgelik değerlerine daha fazla önem verilmesinin, sağlık, kültür ve eğitim politikalarında göz önüne alınmasının önemini vurgulamak istiyoruz. Düşünen ve sorumluluk alan bir varlık olarak insanın, anlam arayışında sadece kendisini düşünmesinin bir yanılgı olduğunu beyan ediyoruz.
5. Pandemi sürecinde doğaya çok hoyrat davrandığımızı ve sanki doğanın bizden intikam almaya başladığını fark etmeye başladık. Acımasızca doğayı katlediyoruz; ekosistemi zorluyoruz; küresel ısınma ve çevre kirliliği ile panik değer sınırına ulaşılmasını çaresizce izliyoruz. Güç ve büyüme arzusu ile hâkimiyet hırsı nedeniyle kendi kendimizi kandırdığımızı fark ettik. Eğer doğaya saygılı bir büyüme, dokulara saygılı bir hekimlik ve insan ruhuna değer veren bir politika geliştiremezsek, artan adaletsizlik doğayla birlikte insan türünü de bitirecektir. Doğaya saygılı, daha dengeli, tahripkar olmayan ve tüketirken değer üreten bir yaşam anlayışıyla gelecek nesilleri yetiştirmemiz gerektiğini beyan ediyoruz.
6. Pandemi krizini insanlık için sadece bir tehdit değil aynı zamanda yüksek insani değerlere ulaşma yolunda bir fırsat olarak görüyoruz. En büyük düşmanımız; önyargı, ayrımcılık ve doyumsuzluk… En büyük ihtiyacımız ise empati, adalet ve güvendir. Küresel adalet terazisinin menfaat terazisini dengelemesinin en önemli ve öncelikli gerçeklik olduğuna inanıyoruz. Küresel adalet sağlanmadıkça, kendi evimizde de huzurun olamayacağını beyan ediyoruz.
7. Dünyanın çatışmalarla dolu olduğunu, bu küresel felaket karşısında bile iş birliği yapılamadığını, ayrımcılığın ve tarafgirlik hastalığının arttığını üzülerek görüyoruz. İnsan, kendi türünü yok edebilme kapasitesine sahip bir varlıktır; tüm savaşların ve nükleer gücün yol açtığı insan kıyımlarında bunu gördük. Kutuplaşmaların değil ortak ideallerin, kendi toplumumuzun değil tüm toplumların menfaatlerinin, gücün değil hakkaniyetin egemen olduğu bir yaşamın sürdürülebilir olacağına inanıyoruz.
8. 21. yüzyılda başlıca değerin "bilgelik" olduğunu, küresel adalet olmadan küresel barışın sözde kalacağını beyan ediyoruz.
9. Bilgeliğin sadece sözde ve soyut bir tavır olarak kalmaması, aksine günlük hayatımızın bir parçası ve yaşam pratiğimizin bir değeri olması için çabalayacağımızı taahhüt ediyoruz.
10. Sonuç olarak dünya liderlerini, düşünürlerini ve tüm kamuoyunu "Rastgele İyilik" düşünmeye; çıkarsız ve ön koşulsuz olarak bunları hayata geçirmeye davet ediyoruz. "Tatlı bir tebessüme, güzel bir söze, sevgi dolu bir bakışa, sıcak bir dokunuşa" hepimizin ihtiyacı var. Hem akıllara hem de gönüllere dokunabilecek farkındalıkların Covid-19 travması sonrasında toplumsal mutluluğu ve bireysel iyi oluşu sağlayabileceğini beyan ediyoruz.

Yörük kızı Neslihan'ın öyküsü

Türkiye'nin hafızası: 32. Gün Arşivi

Mültecilerin umut yolculuğu

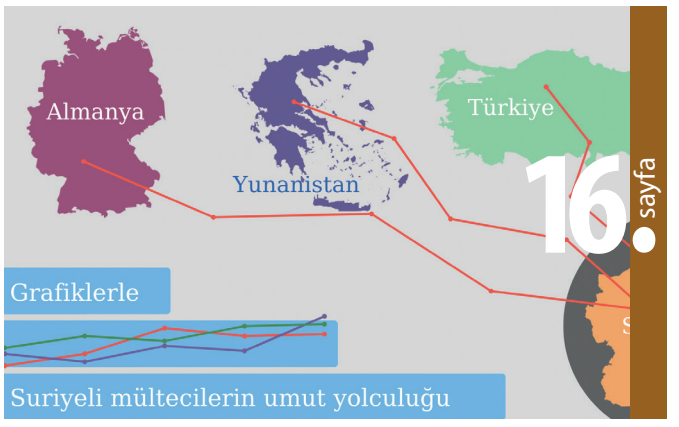

Nesiller boyu süren bir sevdanın son tutkunu: Nâzım Çınar

■ Haber Üsküdar – Bilal Sadi

Çoğu insan, sahip olduğu yeteneklerle dünyaya gelir. Kimi, zaman içerisinde kendi yeteneğini keşfeder kimiyse yeteneğinden haberdar bile olmadan yaşayıp gider. Nâzım Çınar geç de olsa müzik yeteneğinin farkına varan ve onun üzerine giderek kendini tamamen müziğe adayan biri. Astrofizikçi olma hayaliyle çıktığı yolda müzisyen olan ailesinin etkisiyle müziğe yönelen Nazım Çınar'ın hayatı, Kardeş Türküler grubuyla yaptığı telefon görüşmesinin ardından tamamen değişti. Her geçen gün kendini daha çok geliştiren ve müziğe tutkuyla bağlanan Çınar, bugün hem besteler yapıyor hem de bu alanda ders veren bir akademisyen olarak yaşamına devam ediyor.

Nâzım Çınar, müzikle iç içe olan bir ailede yetişti ancak o, çocukluğundan itibaren hep astrofizikçi olmak istedi ve üniversitede astrofizik bölümünü tercih etti. Eğitimini birincilikle sürdürürken bir anda okulu bırakmaya karar veren Çınar müziğe yöneldi. Müzik üzerine aldığı eğitimlerin ardından kendini geliştiren Nâzım Çınar, çeşitli enstrümanlar çalmayı öğrendi ve çok sayıda besteye imza attı. Kurduğu hayallerden uzaklaşarak yeni bir yaşama yelken açan Çınar, yıllar içerisinde elde ettiği birikimlerini öğrencilerine aktararak yeni yeteneklerin gelişmesine katkı sağlıyor.

"Müzik hayatımda hep vardı"

Nâzım Çınar, 1982 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Altı aylıkken vefat eden kardeşinin ardından evin tek çocuğu olarak büyüdü. İlköğretimini Şişli Kuvay-ı Milliye ve Osmanbey Talat Paşa İlkokulu'nda, liseyi de Şişli Lisesi'nde tamamladı. 2001 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Fizik Bölümü'ne kaydolan Çınar, daha sonra fizik bölümünü bırakarak 2003 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Müzik Sahne Sanatları Duysal Tasarım Bölümü'nden mezun oldu. 2012 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İnteraktif Medya Tasarımı Ana Sanat Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başlayan Çınar, 2016'da yüksek lisansını tamamladı. Küçük yaşta müzikle tanışmasına karşın çocukluktan itibaren hep astrofizikçi olmak isteyen Çınar, o yılları şöyle anlatıyor: "Müzik hep hayatımdaydı. Profesyonel anlamda değildi belki ama evimizde her zaman bir şeyler söylenir, müzik aletleri çalınırdı. Bense ilkokuldan beri hep astrofizikçi olmak istiyordum. Resim yeteneğim de çok iyiydi. Müzik kulağım olduğunu ailem de iyi biliyordu ve o yüzden sanatçı olmamı istiyorlardı. Ailem, oğlumuz sanatçı olsun diyerek evimize sürekli değişik değişik enstrümanlar alırdı. Selefondan tutun da minik piyano, çelesta gibi küçük küçük enstrümanlardı bunlar. Ben hepsini azar azar çalıyor, hepsiyle uğraşıyordum. Bu enstrümanları çabuk çözüyordum ama neredeyse müziği hiç sevmiyor ve müziğe bir o kadar uzak duruyordum."

"Müzik benim için üç şarkı ve Thriller albümünden ibaretti"

Küçük yaşta Nâzım Çınar'ı müzikle tanıştıran ailesi, oğullarının müzisyen olmasını istiyordu ama onun aklı müzikte değildi. Fizikçi olmanın hayalini kuran genç Nâzım'ın müziğe olan ilgisi, birbirinden farklı üç sanatçı ile uluslararası bir albümden ibaretti. Çınar, çocukluk yıllarında müziğe olan mesafeli duruşunu şu sözlerle ifade ediyor: "O dönem, bir Arif Sağ'ın İnsan Olmaya Geldim türküsü, bir Cem Karaca'nın Ben Bir Ceviz Ağacıyım Gülhane Parkı'nda, bir de MFÖ'nün Peki Peki Anladık şarkısını seviyordum. Michael Jackson'ın Thriller albümünü de beğeniyordum. Müzik benim için sadece bu üç şarkı ve Thriller albümünden ibaretti."

NAZIM ÇINAR

"Babam sazı getirdi ama bağlamacı olmamı istemiyordu"

Nâzım Çınar'ın ailesi müzikle yakından ilgiliydi. Babası saz çalıyor, annesi de sesiyle ona eşlik ediyordu. Nâzım Çınar'ın çekirdek ailesinin yanı sıra, geniş ailesi de müzikle iç içeydi. Dedesinin evinde sık sık müzikli eğlencelere katılan Çınar'ın müziğe olan ilgisi, anneannesinin de etkisiyle arttı. Müziğe ilgi duyan bir ailede yetişen Çınar, bu sayede müzik aleti çalmayı da kendi kendine öğrendi. "Müzikle iç içe bir ailede yetiştim. Babam tıngır mıngır saz çalardı. Dayımlar da enstrüman çalıyor, anneannem de sürekli türküler söylüyordu. Hatta anneannem hayatını türküyle anlatabiliyordu. Yaşadığı olayları türkü diliyle anlatmakta başarılıydı. Anneanneme ozan da diyebiliriz, dengbej de. Ben de böyle bir ailenin içerisinde bağlama çalmayı kendi kendime öğrendim. Babamın emlakçılık yaptığı dönemde, bir ev taşınması sırasında bir beyefendi kırık sazını babama, 'al siz Sivaslısınız çalarsınız' diyerek hediye ediyor. Babam da onu getirip 'al işte çalarsın' dedi bana. Babam sazı getirdi ama tırnak içinde söylemem gerekirse bağlamacı olmamı istemiyordu. Kendimi odaya kapattım ve çalmayı öğrendim. Babamın getirdiği bu kırık sazla ilgilenmemi istemesi ilginç ve özel bir andı benim için. Bu dediğim 17'li yaşlarımdaydı" diyerek gençlik yıllarını anlatan Çınar, çocukluk döneminde yaşadıklarını ise şu şekilde aktarıyor: "Küçükken ise tam tersiydi. Ailem beni hep müziğe yönlendirmek isterdi. Üst komşumuz vardı; Madam Vaner. Kendisi emekli opera sanatçısıydı. Madam Vaner'in anneme benim için şunu dediğini hatırlıyorum: 'Bu çocuk çok yetenekli Zehra. Sen bunu bana ver, ben buna piyano öğreteyim.' Hatta o zamanlar hiç unutmam, Madam bana piyanoda bir şeyler göstermişti, ben de hemen çalmıştım. O an 'Nâzım'da inanılmaz müzik yeteneği var, müziğe yönlendirelim' demişti. Ben de Madamın yanından ayrıldıktan sonra eve gidince 'müzik istemiyorum, astrofizikle, uzayla uğraşacağım' demiştim anneme. Kafam hep oralardaydı. Ailem de beni hiç zorlamadı. Şimdi, keşke beni kandırsaydınız diyorum. O piyano derslerini alsaymışım Madam Vaner'den. En azından cebimde dururdu. Dediğim gibi, ailem beni hiçbir zaman zorlamadı. Kendi isteğimle hareket etmemi istiyorlardı. Şimdiki aklım olsa, o döneme döndüğümde farklı bir tercihte bulunabilirdim."

Çınar'ın hayatını değiştiren konser

Yıllar boyunca hayalini kurduğu astrofiziğin peşinden giden Nâzım Çınar, istediğine ulaştı ve Yıldız Teknik Üniversitesi Fizik Bölümü'ne kaydoldu. "Ben hep astrofizikçi olacağım diye müzikle ilgili hiçbir şey yapmadım. Lisede bile kuantum fiziği çalışıyordum. Daha sonra Yıldız Teknik Üniversitesi Fizik Bölümü'ne kaydoldum" diyen Çınar, izlemeye gittiği Kardeş Türküler konserinin hayatının dönüm noktası oluşunu şu sözlerle anlatıyor: "Kardeş Türküler grubunun açık hava konserine gittim. 2000 ya da 2001 yılıydı yanılmıyorsam. Şu anki algımla da söyleyebilirim ki çok iyi bir performanstı ve çok etkilendim. O dönem dedim ki: 'saz çalıyorum, belli bir seviyeyi de aşmışım. Benim bu grupta olmam lazım.' Konserden sonra grubun CD'lerini aldım. Arkasını çevirdim, orada bir iletişim numarası vardı, o numarayı aradım. Numara gruptan birine aitmiş, perküsyon çalan Diler Özer'e. Aradım ve kendimi anlattım. Kendi çapımda bağlama çaldığımı ve onların grubunda yer almak istediğimi söyledim. İyi derecede bağlama çaldığımı da belirttim. Bana Boğaziçi Üniversitesi'nde provalar yaptıklarını ve bir gün onların yanına gelebileceğimi söylediler. Ben de bir heyecanla Boğaziçi'ne gittim. Bana saz çaldırdılar ve bayağı iyi çaldığımı söylediler. Onların bir alt grubu olan Boğaziçi Folklor Kulübü'ne yönlendirdiler. Kardeş Türküler de o gruptan yetişmedir. Böylelikle alt gruplarında çalmaya başladım. Aynı zamanda fizik bölümünde öğrenciydim. Folklor Kulübü'yle o dönemin başarılı projelerine imza attık. Dans, müzik gibi."

"Bu karar hayatımın kırılma anlarından biriydi"

Kardeş Türküler ekibiyle içli dışlı olan ve sahnenin tozunu yutan Nâzım Çınar, fizikten daha çok müziğin onu cezbettiğinin farkına vararak hayatını değiş-

tirecek bir karar verdi. Kendisi için yeni bir hayatın başlangıcı olan bu karar için Çınar şunları söylüyor: "Bu işlerden sonra fizik bölümünde üretemeyeceğimi, müzikte üretebileceğimi düşünüp müzikle ilgilenmeyi seçtim. Okulda bölüm birincisiydim ama bizim ülkede fizik teorisyeni olmak çok zor deyip okulu bıraktım. O ara müzik ağır bastı. Belki beni yönlendiren birileri ya da yurt dışı, burs gibi imkânlar olsaydı fizik okumaya devam edebilirdim ancak o dönem yeteneğimi değerlendirmem gerektiğine karar verdim. Bu kararım, hayatımın en önemli kırılma noktalarından biriydi."

"Siz Sivaslısınız, çalarsınız"

Nâzım Çınar'ın okulu bırakması, ailesinde büyük bir şaşkınlığa ve tepkiye neden olsa da ailesi Çınar'a destek olmaya devam etti. Çınar bu dönemde yeni bir okul bulma hikâyesini şu şekilde anlatıyor: "Babam çocukken sanatçı olmamı istiyordu fakat ben fizik bölümüne gidince bilim insanı olmamı istedi. Hatta ben müzikle uğraşınca kızıyor, sen bilim insanı ol deyip duruyordu. Fizik bölümünü bıraktığım ve müziğe olan ilgimin de arttığı o dönemde Yıldız Teknik Üniversitesi'nin sanat tasarımı bölümü olduğunu öğrendim ve bakayım dedim. Orada okuyan arkadaşlarla da tanıştım. Gerçekten hem müzik bağlamında hem de genel sanat bağlamında o dönemin en iyi sanat okuluydu."

"Bağlama literatürüne girecek bir eser besteledim"

Özündeki müzik yeteneğinin ve sevgisinin peşinden giden Nâzım Çınar, ilk bestesiyle bağlama literatürüne geçecek bir eser ortaya koydu. Çınar, bu başarısıyla araladığı kapıyı şu sözlerle anlatıyor: "İlk bestemi 2003 yılında yaptım. Gezgin isimli beste, bağlama için yazdığım bir eserdi. Bağlama için yapılan besteler genelde la notasında başlayıp la notasında biter yani tek tonludur. Benim bestelediğim Gezgin ise ilk defa 3-4 ton, tonaliteli yazılmış bir enstrümantal eser olması nedeniyle bağlama literatüründe bir ilk oldu. Sanat tasarım bölümüne girdiğimde jüride de bu bestemi çalmıştım."

"Hepinizin burada kendi kimliğini, kendi rengini bulması gibi bir derdim var!"

Yeni bir hayata adım atan Nâzım Çınar'ın yolu, kendi gelişimine katkı sağlayan önemli insanlarla da kesişti. Çınar, hayatına büyük etki eden Prof. Dr. Alper Maral için şunları söylüyor: "Prof. Dr. Alper Maral ile tanıştım. Alper hoca ilk derste, daha derslerine başlamadan bütün öğrencilerini alıp bir toplantı yaptı. Bu toplantıda hoca, 'Benim derdim burada herkesin kimlikli bir sanatçı olması. Kimlikli derken, burada Alper Maral'ın küçük Alpercikler yetiştirme gibi bir derdi yok. Hepinizin burada kendi kimliğini, kendi rengini bulması gibi bir derdim var!' dedi. Gerçekten de bu konuşma hepimize tesir etti ve hepimiz mezun olduğumuzda kendi kimliğimizi bulduk. Ben okula girdiğimde multi-enstrümantist olacağımı, çok enstrüman çalacağımı düşünüyordum. Hiç böyle bestecilik yapacağım aklımda yoktu. Sonra kendimi besteler de yapan bir sanatçı olarak buldum. Dört-dört buçuk sene Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu ekibiyle çalıştım ve daha sonra kendi isteğim sonucunda bireysel çalışmaya ve çalmaya başladım."

"Müzik hayatımda doğal bir şekilde yer aldı"

Nâzım Çınar'ın uzunca bir süre müziği görmezden gelmesine karşın müziğe olan yeteneğini anlaması fazla sürmedi. Çınar, çocukken müziğe olan mesafeli duruşunun kendisine dezavantaj yarattığını, "Müzik benim hayatımda doğal bir şekilde yer aldı çünkü hep çevremdeydi. Çocukken eğitimli bir şekilde değil de bu doğallığın içinde müzikle tanışmış ve hayatımda

yer vermiş oldum. Benim, ilkokul, lise son sınıf hatta üniversiteye kadar aklımda müzisyen olmak yoktu. Ben açıkçası çok disiplinli bir müzisyen değilim. Biraz aileden gelen yetenekle cepten yeriz. Müziğe çok geç başladım. Müziğe geç başlamamın getirdiği bir yıpranmamışlık var, tabii bir yandan da geç başlamamın dezavantajları da olabilir. Mesela üç yaşından, yedi yaşından beri nota okuyan arkadaşlarım var. Bense 22 yaşında müzik bölümüne girdim" diyerek ifade ediyor.

"Ben sürekli bağlama ile haşır neşirim"

Nâzım Çınar aldığı eğitimlerin ardından kendini geliştirmeye devam etti ve çok sayıda enstrümanı çalmayı öğrendi. Her enstrümana yatkınlığı olduğunu belirterek en çok bağlama ailesiyle iç içe olduğuna değinen Çınar şunları söylüyor: "Bağlama ailesini çalıyorum. Ud da çaldım, lavta da çalıyorum ama ben bunları çalıyor olarak addetmen. Ben sürekli bağlama ailesi ile haşır neşirim. Kopuz, bağlama, ruzba gibi. Kendime beste yapacak kadar piyano çalıyorum ama ben bunu da çalma olarak görmüyorum. Hâkim olduğum ana enstrüman kopuz ve bağlama ailesidir."

"Sahneye çıktığım zaman uzak diyarlara dalıyorum"

Müziğe yönelen Nâzım Çınar, kısa süre sonra sahne almaya ve yeteneklerini insanlar önünde sergilemeye başladı. Müzisyenliğin bir duygu aktarımı olduğunu düşünen Çınar, "Mesele sanat olunca belki alkış işin bir parçası hâline geliyor ama senin bir duygun var. Bende de bu duygu aktarımı oluyor. Düşünsenize, burada yaşamayan bir insanın sanatını icra ediyorsun ve bu senin süzgecinden geçiyor; beyin süzgecinden ve oradaki insanlara aktarılıyor. Onlar da o duyguyu sana bir sinerji olarak geri aktarıyorlar. Bu bende hem manevi hem de spritüel bir geri dönüş almışlığı hissettiriyor. Ayrıca işini iyi yapmanın karşılığını almanın verdiği hazzı hissediyorum" diyor ve sahnede yaşadığı duygusal gezginlik içinse şunları söylüyor: "Ben para almadan sahnelere çok çıktım. Belki de işin keyifli tarafı oydu çünkü işini severek yapıyorsun. Annem bana hep 'sahnedeyken gözünü kapat, o diyarlara git' derdi. Ben de sahnede çalarken gözümü kapatıyorum ve o duyguları hissetmeye çalışıyorum. Gözümü kapadığımda seneler öncesine gidiyorum. Bu yolculuğumun seyirci tarafından algılanıp alkışlanması benim için acayip bir zamansal boyutu olan güzel bir atmosfer oluyor. Benim için bu çok değerli bir şey. Öte yandan sahneye çıkmadan önce yaptığım hiçbir rutinim ve uğurum yoktur. Benim için sahneye çıkma hazırlığı diye bir şey yoktur. Önemli olan sahneye çıkmam ve işimi yapmamdır. Olduğum kişi olma hissidir. Özel bir şey yapmıyorum, o özel şeyi sahnede yapayım istiyorum. Benim için sahnede özel olan anlar da vardır. Buna örnek olarak anneannemin sazını çalmayı gösterebilirim. Anneannemin sazını çalmak benim için özeldir. O sazla sahne aldığım anları da özel anlar olarak düşünürüm çünkü o anneannemin babasının sazı, bir yaşanmışlığı var. Ben bu yaşanmışlığı da yaşıyorum sahnede. Totem ve şans nesnelerinden ziyade çaldığım enstrümanlar beni atmosfere sokabiliyor, bu eski saz da onlara örneklerden biri."

Müzisyen bir akademisyen

Nâzım Çınar müzisyenliğinin yanı sıra aynı zamanda bir akademisyen olarak yaşamını sürdürüyor. Sekiz yıldır düzenli olarak ders veren Çınar, bilgi ve tecrübelerini öğrencilerine aktarmaya devam ediyor. Üsküdar Üniversitesi ve Işık Üniversitesi'nde dersler veren Nâzım Çınar, akademisyenliği şöyle değerlendiriyor: "Akademisyenlik benim için güzel bir his. Güzelden ziyade önemli bir his olduğunu düşünüyorum. Maalesef, buna hep maalesef diyorum çünkü Türkiye'de özellikle sinema alanında müziğin çok önemli bir unsur olduğu bir türlü algılanmıyor. Ben de bu alanda sekiz senedir bu işi istikrarlı yapıyorum. Maalesef kısmı burada geliyor çünkü sinema sektörü bizde de var. Normalde film müziği, ses tasarımıyla ilgili ayrı okullar ve bölümler bile olması gerekir. Bunların hâlâ olmamış olması ve bunların hâlâ seçmeli ders olarak kalması -bana göre zorunlu olmalı- bu derslerin programını sıkıştırıyor. Benden bir dönemde tüm her şeyi anlatmamı istiyorlar, hâlbuki bu bilgiler dört döneme yayılmalı. Bu derslerin daha uzun sürede, daha kapsamlı olması gerektiğini düşünüyorum. Öğrencilerimin potansiyeline yaklaşmalarına yardımcı olmaya çalışıyorum. Öğrencilerin neredeyse yüzde 100'ü potansiyelinin altında bir öğrencilik performansı sergiliyorlar. Ben insan geliştirebilme ve bunu başardığını hissetme hissini çok seviyorum. Bundan aldığım haz beni mutlu ediyor. Bu ego tatmini gibi değil, bu paylaşımsal ego. İnsanlara bir şey kattım ve bu onları geliştirdi; bana haz veren husus bu. Öğrencilerimdeki bu gelişimi görmek çok iyi hissettiriyor."

"Yetenekleri doğrultusunda ilerlesinler"

Hem akademisyen hem de müzisyen olan Nâzım Çınar müzikle ilgilenenlere ise şu tavsiyelerde bulunuyor: "Müzikte en önemlisi, kişinin yetenekleri doğrultusunda ilerlemesidir. Çok iyi enstrüman çalıyorlarsa, sesleri çok iyi değilse şarkı söylemek için ısrar etmesinler. Ben de alaylı müzisyenlikten profesyonelliğe döndüm. İlla okullara gitmek gerektiğini savunmuyorum. Ben film müziği konusunda tamamen kendi kendimi eğittim. Yeteneklerinin farkında olup onların üzerine gitsinler. Alaylı bile olsalar bu üzerine gitme durumunu kendilerini eğiterek, donanımla birlikte gerçekleştirsinler. Müzik sadece çalıp söylemek değildir. Hayatı doğru algılayabilmekten ve çok okumaktan da geçer. Bu okuma kitaplar da değil, hayatı doğru okuyabilmektedir. Kültürünüzü geliştirmeli ve iyi film izlemelisiniz. Bu akademi ya da apoletlerle ilgili bir şey değil, insanın kendi kendini geliştirebilmesidir. Böylelikle ilham alacağınız şeyleri de genişletmiş oluyorsunuz. Doğadaki bazı şeyleri daha iyi okuyabiliyorsanız, bu sizi daha iyi biri haline getirebiliyor. Dolayısıyla bu alanda başarı; yetenekleri doğrultusunda çalışmaları, paylaşımcı olmaları, doğru insanları seçebilmeleri ve tecrübeyle geliyor. Kötü anılar da buna dâhil. Tecrübe dediğimiz şey de böyle bir şey zaten."

Yörük kızı Neslihan'ın sıra dışı yaşamı

■ Haber Üsküdar - Ümmü Gülsüm Dural

Kaynaklar "Yörük" kelimesinin yürümek fiilinden türediğini, bu kavramın Anadolu'ya gelip yurt tutan göçebe Türkmenleri nitelemek için kullanıldığını gösteriyor. Genelde hayvancılıkla uğraşan Yörükler, yüzyıllardır kırlangıç misali oradan oraya göç ediyor ve kendilerine özgü tarzlarıyla yaşamlarını sürdürüyorlar. Bugün Anadolu'nun birçok yerinde soydaşları bulunan Yörüklerin Muğla'daki soydaşları ise Çetintaş ailesi.

NESLİHAN ÇETİNTAŞ

Şehirle ilişiksiz bir hayat

Geniş bir ovada, derme çatma bir çadırda, 400'e yakın hayvan ile hayat mücadelesi veren Çetintaş ailesi, Muğla'ya göç ettikten sonra kendilerine şehirden üç kilometre uzaktaki bir alanda yaşam kurmuşlar. Soylarından miras kalan hayat tarzına oldukça bağlı olan aile, şehre yakın olmalarına karşın şehirle ilişiksiz bir hayat sürdürüyor. Bu durum çevrede yaşayanları şaşırtsa da, onlar tüm ihtiyaçlarını kendileri sağlamakta kararlı. Zaten başka türlüsünü de bilmiyorlar. Atalarından gördüklerini nesilden nesile aktaran Yörükler, şehir yaşamının insanı doğasından tamamen kopardığını ve asıl benliğinden uzaklaştırdığını düşünüyorlar.

"Okumanın bana bir şey getirmeyeceğini düşünüyordum"

Neslihan Çetintaş, Yörük ailesinin ikinci çocuğu. Aile, Neslihan henüz bir yaşındayken Milas'tan Muğla'ya göç etmiş. Beş kişi olarak çıktıkları bu göç yolunda, ailenin en büyük kızı evlenip şehir merkezine taşınınca dört kişi kalmışlar. Güzellikler kadar olumsuzlukları da beraberinde getiren bu yolculuğun sonunda Neslihan okulu bırakmaya karar vermiş. İlkokul ve ortaokulu tamamladıktan sonra eğitim hayatına son veren Neslihan o günleri şöyle anlatıyor: "İlk girdiğim liseye uyum sağlayamadım. Başka bir liseye geçiş yaptım fakat o dönem rahatsızlandım ve bir süre okula gidemedim. Okula döndüğümde adaptasyon problemi yaşadım. Hem okuldan uzaklaşmıştım hem de okumanın bana bir şey getirmeyeceğini düşünüyordum. Bir akşam aileme okulu bırakmak istediğimi, açık öğretimden devam edeceğimi söyledim. Okumamı çok istedikleri halde bana saygı gösterdiler. Bu kararı almadan önce çok düşündüğümü biliyorlardı."
Neslihan'ın babası Özkan Çetintaş, kızının aldığı bu kararın ardından büyük bir hayal kırıklığı yaşadığını anlatıyor: "Doğduğumdan beri dağlardayım. Evlenmeden önce bir işe girip çalışmayı denedim, olmadı. Birinin emrinin altında çalışmak, 9-5 mesai yapmak tabiatıma aykırı. Kendime dedim ki, 'Özkan, sen bildiğin yoldan devam et.' Sonra bu düşüncemi eşimle paylaştım, 'Kabul edersen böyle yaşayacağız' dedim. O da kabul etti ve ailemle birlikte bir yola çıktık. Şu an çok mutluyuz ve kimseye zararımız yok. Ama bu durum kızımın eğitim hayatını etkiledi. Neslihan'ın okumasını çok istiyordum. Ondan çok umutluydum fakat o okumak istemedi. Ben de onu zorla okutamazdım. Kızımı zorlamadım, okulu bırakmasına müsaade ettim."

"Kendimi şehirde sıkışmış hissettim"

Neslihan da babasıyla aynı fikirde ve yaşamından oldukça memnun. Şehirde, dört duvar arasında sıkışmış, kalabalıklar içinde akıp giden bir hayat istemiyor. Bu düşüncesi özellikle ablasını ziyarete gittiği günlerde netleşiyor ve yaşadığı duyguları şöyle ifade ediyor: "Koronavirüs salgını döneminde, şehirde bir apartman dairesinde yaşayan ablama bir-iki haftalığına kalmaya gittim. Çıkabildiğimiz tek yer ufacık bir balkondu. Anladım ki ben dağda, bayırda özgürce gezmeye alışmışım. Biz Yörüklerin kuralı, yasağı yoktur. Olduğu gibi yaşarız. Bu yüzden kendimi şehirde sıkışmış hissettim."

"Bizi sınıflandıran insanlar şimdi bu sınıfta olmak için para döküyor"

Çetintaş ailesi seçtikleri yaşamdan mutlu olsalar da

doğal yaşamı tercih etmeleri diğer insanlar ile ilişkilerinde bazı sorunlara da neden olmuş. "Okul çevremde ya da farklı çevrelerde hep konumlandırıldığımızın ve bize farklı gözle bakıldığının farkındaydım" diyen Neslihan sözlerini şu şekilde sürdürüyor: "Doğa kimseyi konumlandırmazken insanlar bizi konumlandırdı ve bize karşı hep önyargılı davrandı. Ancak şimdi görüyorum ki yaşayış tarzımızı küçümseyenler, ellerinde çadırlar ile dağlara koşuyor ve bu hayatı yaşamak için para döküyor. Kaosun, kalabalığın, hızlı ve yorucu hayatın yıprattığı insanlar kendilerini doğaya atmaya çalışırken, şehirden köye göçmek isteyenlerin sayısı gün geçtikçe artıyor. Bu şekilde şehirden kaçışlarına isim de bulmuşlar üstelik: Kamp ya da tatil diyorlar."

"Hayvanlar benim dostlarım. Beni dinlerler, dediklerimi kimseye söylemezler"

Gün içerisinde yaşıtlarına nazaran çokça işe koşan Neslihan bir yandan yeğenine bakarken diğer yandan hayvanlarla ilgilenmeye devam ediyor. Onun için güneşin doğuşuyla başlayan gün ancak hava kararınca sona eriyor. Neslihan geçirdiği bir günü şöyle özetliyor: "Sabah 6 gibi kalkıyoruz. Sağılması gereken hayvanları sağıyoruz. Ardından babam hayvanları dağa götürüyor. Biz de o sırada annemle kalan hayvanları besliyoruz. Ablam çalıştığı için sabahları yeğenim Meriç'i bize bırakıyor. Gün boyu her işimizde o da yanımızdadır. Babam saat 11 gibi geri döner. Babam gelince hayvanlar yerini alır, biz de dinleniriz. Sonra yine aynı döngü zaten. Burada hayvanlar benim dostum hatta tek dostum onlar. Her derdimi onlara anlatırım. Tepki vermezler, beni dinlerler, dediklerimi kimseye söylemezler."

"Beyaz ayakkabı hiç almadım"

Doğada yaşamaktan mutlu olduğunu dile getirse de yaşamın zorlukları, Neslihan'ın yüzüne yansıyor. İnsanların kolayca giderdiği birçok gereksinim Çetintaş ailesi için ancak büyük uğraşlar sonucunda elde edilebiliyor. Çeşmeden akan sıcak suya sahip olmadıkları için duş almak bile onlar için zahmetli bir hâl alıyor ve suyu onlar için çok kıymetli kılıyor. Neslihan, "Yörük olmanın birçok zorluğu var tabii ki. Şimdi havalar güzel ama bunun sonbaharı ve kışı var. Okula giderken çamurlu, taşlı yollardan geçmek gerekiyordu. Haliyle okula gidene kadar mahvoluyordum. Bu yüzden hiç beyaz ayakkabım olmadı. Hep şartlara uyum sağlamam gerekti. Bir de okulum çok uzaktaydı. Yağmurlu havalarda sırılsıklam olur, eve titreyerek girerdim. Bu yaşadığım zorlukların sadece bir kısmı. Kışın hayvancılık da çok zor oluyor. Kendimizden ziyade hep hayvanlarımız öncelikli. Epey yorucu bir kış geçiriyoruz" diyerek Yörük olmanın zorluklarına değiniyor. Ailenin her bireyini farklı şekillerde etkileyen bu zorluklardan en çok etkilenenlerden biri ise Neslihan'ın kardeşi Mustafa oluyor. Neslihan, kardeşinin dünyasını ise şu sözlerle aktarıyor: "13 yaşındaki kardeşim Mustafa, okullar kapalı olduğu için arkadaşlarıyla görüşemiyor. Haliyle bu durumdan sıkıldı. Kendisine yeni aktiviteler bulmaya çalışıyor. Koyunlarımızı ve keçilerimizi anlamak için uğraş veriyor. Kafasında onlarla oyunlar kurup, oynuyor. Zaten yapacak başka bir şey yok. Arkadaşlarıyla görüşebilmek için okulların açılmasını istiyor."

"Çalışmaktan gocunmamalıyız"

17 yaşında olmasına karşın hayatın kendisini olgunlaştırdığını ifade eden Neslihan, "Yaşıma rağmen düşüncelerimin olgunlaştığını biliyorum. İnsanların bir şeyler üretebilecekleri uğraşlar bulmalarını, çalışmaktan gocunmamalarını tavsiye ediyorum" diyerek hayata tutunduğunu ve yılmadan çalıştığını söylüyor.

Enkaz altında, ölüm ile yaşam arasında geçen on saat

Haber Üsküdar – Melisa Duygun

Günlük yaşamda önemsiz gibi görünen saniyeler bazen bir hayatın kurtarılmasını sağlarken bazen de can kayıplarının yaşanmasına yol açar. 45 saniye süren ve 1999 Gölcük Depremi olarak tarihe geçen olay, onlarca çocuğun ailesiz, onlarca ailenin de evlatsız kalmasına neden oldu. Depremin ardından kimi aileler tamamen yok olurken kimi ailelerse çok sayıda yakınını kaybetti. 99 depreminden sağ kurtulanlar ise o anların izlerini silmek için uğraş vermeyi sürdürüyor. Şaban Gül de enkazın altında geçirdiği on saati dün gibi hatırlayan ve etkilerini üzerinde hissetmeye devam eden isimlerden.

ŞABAN GÜL

17 Ağustos 1999 gecesi saatler 03.02'yi gösterdiğinde merkez üssü Gölcük olan 7.4 büyüklüğündeki deprem, Türkiye tarihinde yaşanan en büyük depremlerden biri olarak kayıtlara geçti. 45 saniye süren Gölcük Depremi'nde 18.373 kişi hayatını kaybederken, 23.781 kişi yaralandı. 285.211 evin ve 42.902 iş yerinin hasar gördüğü deprem tüm Türkiye'nin hafızasına kazınırken, depreme yakından tanıklık edenlerde ise daha derin izler bıraktı. Şaban Gül de enkaz altında geçirdiği on saatin ardından yaşama tutunmayı başardı. Ancak Şaban Gül, aradan geçen 22 yıla rağmen hâlâ o kara günü unutmaya çalışıyor.

"17 Ağustos sabahı iki ortağımla birlikte İzmir'e gidecektim"

Şaban Gül, 1964 yılında Kocaeli'nin Bahçecik semtinde doğdu. Liseyi İzmir'de, üniversiteyi ise İstanbul'da okudu. Evlendikten sonra eşiyle birlikte Gölcük'e yerleşen Şaban Gül, o yıllarda ticaret ile uğraşıyordu. İşiyle ilgili zaman zaman il dışına çıkan Şaban Gül yaşanacaklardan habersiz yaptığı planları şu sözlerle anlatıyor: "O dönemler ticaret ile uğraştığım için programım vardı. Bir mobilya fabrikasının sahibiyle daha önceden ön görüşme yapmıştık ve bizi fabrikasına davet etmişti. 17 Ağustos sabahı iki ortağımla birlikte İzmir'e gidecek ve bir mobilya fabrikası ile bayilik anlaşması yapacaktık."

"O gece çok sıcak bir hava vardı"

Şaban Gül, 17 Ağustos günü çıkacağı yolculuk için tüm hazırlıkları yapmıştı ama öncesinde daha uzun ve plansız bir yolculuğun kendisini beklediğinden habersizdi. 16 Ağustos'u 17 Ağustos'a bağlayan gece, hava her zamankinden daha sıcak ve bunaltıcıydı. Şaban Gül bu durumdan rahatsız olduğu için evdeki başka bir odaya geçti. Evin içerisinde attığı her adım onu sürükleneceği belirsizliğe daha da yaklaştırıyordu. "1999 yılında eşim ve üç çocuğum ile birlikte İzmit'in Gölcük ilçesinde bulunan Örnek Evler sitesinde yaşıyordum. Dört bloktan oluşan sitenin her bloğunda yirmi daire vardı. Biz sitenin C bloğunun dördüncü katında, 140 metrekarelik denizi gören bir dairede hayatımızı sürdürüyorduk. O gece çok sıcak bir hava vardı. O kadar sıcaktı ki yatak odasında bunalmıştım. Yatak odasından çıkıp salonun camlarını açtım. Bizim salon deniz tarafına bakıyordu, bu yüzden hafif rüzgâr esiyordu. Salona gittim ve yerdeki halının üzerine yattım. 7 yaşında olan büyük kızım Erva da yanımda yatıyordu. 2 yaşında olan Selva ise üçlü koltuğun üzerinde uyuyordu. Eşim ve 9 aylık ufak oğlum ise yatak odasında yatıyorlardı" diyen Şaban Gül, dakikalar sonra enkaz altında geçecek olan 10 saatlik bir mücadeleye göğüs germek zorunda kalacaktı.

"Boşluğa doğru düşüyor gibiydim"

Saatler 03.02'yi gösterdiğinde saniyeler içinde binlerce kişinin ölümüne yol açan deprem olmaya başladı. 45 saniyelik o kısa zaman dilimi Şaban Gül için oldukça uzun ve bir o kadar da belirsizlik doluydu. Şaban Gül o anı şöyle anlatıyor: "Deprem olduğunu hissettim. Hani Türk filmlerinde oluyor ya, adam uzayda taşların arasında hareket ediyor. Ben de kendimi uzayda gibi hissettim. Boşluğa doğru düşüyor gibiydim. Etrafımdan taşlar geçiyordu. Tutunmaya çalıştım ama tutunamadım çünkü bina yıkılıyordu. Tabii o anda onu hissetmiyordum. Ne olduğunun farkında bile değildim. Uyanıyorsun ve bir anda ne olduğunun farkına varamıyorsun. Sadece toz, toprak." Deprem sona erdiğinde yaşadığı ilk anları da şöyle aktarıyor: "Binanın yıkılması bittiğinde kendimi yüzükoyun yerde buldum. Sırtım ve ayaklarımın yarısı betonun altındaydı. Duvar benim üzerime düşmüştü, biraz yapılı olduğum için kızım duvarın altına sıkışmamış oldu. Kızım duvarın yanından çıkıp hemen ayağa dikildi. Küçük kızım ise taşların arasına girmişti ve ağlıyordu. Bir sıkıntı olduğu belliydi."

"Aşağıdan gelen bağırış seslerinin bazıları kesildi"

Deprem sona ermiş ve geride onlarca yıkık bina kalmıştı. Etrafta, göçen evlerin arasında yaşam mücadelesi veren ve yardım çığlığı atan depremzedelerin sesleri yankılanıyordu. Şaban Gül enkazın altında kalmıştı ve hareket edemiyordu. Eşi ve çocuklarının şanslarıysa yaver gitmiş ve sağ kurtulmuşlardı. Şaban Gül onları göremiyor, sadece uğultular arasından yükselen seslerini duyuyordu. Yaşamla ölüm arasındaki o ince çizgide bazı seslerin zamanla kaybolduğunu söyleyen Şaban Gül, "Oturduğumuz bina beş katlıydı, biz dördüncü katta oturuyorduk. Üstümüzdeki daireler yıkılmaktan ziyade yan tarafa doğru devrilmişti. Artık doğrudan gökyüzünü görebiliyorduk. Beşinci kat kaydığı için eşim çatıya çıkmış oldu, orada bağırıyordu. Ben onların sesini duyuyordum ama benim sesim onlara gitmiyordu. Büyük kızım Erva ile konuşmaya başladılar. 'Baban sağ mı, nasıl?' diye sordular. O da benim yaşadığımı, konuştuğumu ama duvarın altında sıkışık olduğumu söyledi. Sonra küçük kızım Selva'yı sordular. Büyük kızım, Selva'nın ağladığını söyledi. Ben duvarın altındaydım, kızım yanımda ayakta dikiliyordu ama ben bir türlü kalkamıyordum. Öbür kızımın ise ağlama sesini duyuyordum. Altımızda kalan bir sürü insan vardı. Onların feryatları, bağırma sesleri geliyordu. Üzerime düşen kiriş değil, normal tuğladan duvardı. Yan taraftan bir tane tuğla buldum. Tuğlayı duvarın altına destek yaparsam oradan kurtulabileceğimi düşündüm. Bir müddet uğraştım ama başarısız oldum. Daha sonra, 'Mutlaka bize yardım etmeye gelenler olur, kendimi çok fazla yormamam lazım' diye düşündüm. Bu süreçte aradan üç saat geçti. Aşağıdan gelen bağrış seslerinin bazıları kesildi" diyerek komşularının hayatlarını kaybedişlerine tanıklık ediyor.

"Çok büyük bir karmaşa vardı, herkes kendi derdine düşmüştü"

Zaman geçiyor ve enkazın altında kalanlar kurtarılmayı bekliyordu. Bekleyiş sürerken kesilen sesler umutların da bir bir tükenmesine neden oluyordu. Şaban Gül, bir yandan kurtarılmayı beklerken diğer yandan da eşi ve çocukları için endişe duyuyordu. Gün ağardıktan sonra kendisini kurtarmak için birileri gelmiş ve çalış-

malara başlamıştı. Şaban Gül, enkazın altında geçen on saatin ardından kurtarılma hikâyesini şöyle anlatıyor: "Dışarıda eşimle büyük kızım konuşmaya devam etti. Bu şekilde dört-beş saat geçti. Hava altı buçuk gibi aydınlanmaya başladı. Sesimizi duyurmak adına hiçbir şey yapamadık. Cep telefonum o anda yanımda değildi. Olsaydı da zaten sıkışık vaziyetteydim ve telefonu bulacak pozisyonda değildim. Çok büyük bir karmaşa vardı, herkes kendi derdine düşmüştü. Herkes kendi akrabasını kurtarmanın peşindeydi. Kayınpederim ve komşusu Ahmet ağabey deprem olduktan yarım saat sonra bizi aramışlar, telefonlara cevap verilmeyince Kuruçeşme'den taksiye atlayıp bulunduğumuz yere doğru yola koyulmuşlar. Yollar da o sıra çok kalabalıkmış. Geldikleri zaman eşim dördüncü katın tavanına çıktığı için sesini duyurabildi. Önce eşimi ve oğlumu aldılar. Onlarda herhangi bir sıkıntı yoktu. Eşim bizim olduğumuz yeri tarif etti. Bize doğru gelip büyük kızım Erva'yı aldılar. Sonra tekrar geldiklerinde ben, kayınpederime ve komşusuna küçük kızım olan Selva'nın sesinin geldiği yeri söyledim. O esnada kızımdan gelen bir ağlama sesi yoktu ve onun öldüğünü düşündüm. Selva'nın olduğu bölgedeki taşları kaldırdılar ve yaşadığını gördüler. Onu enkazın altından çıkararak kurtardılar. Selva'yı direkt hastaneye götürmüşlerdi. Başına taş geldiği için başı yarılmıştı. Benim üzerimdeki ağırlık ise bir-iki kişinin yüklenip kaldırabileceği bir ağırlık değildi. Biraz uğraştılar ama kaldıramadılar. Bir yandan da artçı depremler olmaya devam ediyordu. Artçı deprem olduğu zaman komple dışarı kaçıyorlardı. Benim anlattığım gibi bu olaylar birkaç dakika içerisinde gerçekleşmedi. Süreç yavaş yavaş işledi. Kurtarma sürecinde kendileriyle bayağı konuştum. Aramızda 'Buradan nasıl çıkacağız' şeklinde konuşmalar geçiyordu. Enkaz altında olmak bana kendimi kötü hissettiriyordu. Beni kurtaran kişilere, 'Siz duvarı hafif kaldırmaya çalışın, ben de sürtünerek duvarın bitiş kısmına gelip kendimi kurtarayım' dedim. Bu şekilde karar verdik. Onlar duvarı kaldırdıkça ben bir yarım metre sürtünüyordum. Bir anda artçı oluyor ve duvarı tekrar bırakıyorlardı. Bu şekilde süreç devam etti. Yarım saatlik uğraşın ardından ben de oradan çıkmış oldum. Sonrasında beni de hastaneye götürdüler."

"Cansız bedenleri yaklaşık dört gün sonra enkazdan çıkarıldı"

Gül ailesi depremden hafif yaralı şekilde kurtarılmıştı. Ancak herkes için durum aynı değildi. Hayatını kaybeden binlerce insan vardı. Şaban Gül de depremde çok sayıda yakınını kaybetti. Aynı sitede oturmalarına karşın kendileri hayatta kalmış ama akrabaları yaşam mücadelesinde yenik düşmüştü. Binaların depremde büyük hasar aldığını ifade eden Şaban Gül, aldığı acı haberler için şunları söylüyor: "Sitemiz dört blok ve seksen daireden oluşuyordu. C ve D blok arkadaydı. Biz de C blokta yaşıyorduk. C ve D blok deprem anında komple yıkılmıştı. 15-20 metre yüksekliği olan bina 6-7 metreye inmişti. Sonradan çıkınca gördük. Öndeki A ve B blok yıkılmamış ama çok büyük hasar almıştı. Bu bloklarda insan kaybı yaşanmadı ama yaşanacak gibi de değildi. C ve D bloklarında ise 78 kişi hayatını kaybetti. Oturduğumuz sitede yaşayan ve ölenler arasında bizim de akrabalarımız vardı. Dairemizin yan tarafında ablam, eniştem ve çocukları kalıyordu. Eniştem ve ablamın büyük kızı Şeyma o gece vefat etti. Sıkışmış olduğu için enkazdan çıkamadı. D blokta ikinci katta teyzemler oturuyordu. Teyzem, eniştem, çocukları Murat ve Hanife bir de torunları Büşra o gece vefat ettiler. Cansız bedenleri yaklaşık dört gün sonra enkazdan çıkarıldı."

"Korku ve endişeyi üzerimizden atmak için 4-5 gün çadırda yaşadık"

Gül ailesi yaşadıkları evi ve kurdukları düzeni 45 saniye içerisinde kaybetmişlerdi. Artık barınabilecekleri bir evleri yoktu. Bu nedenle akrabalarının yanına giden Şaban Gül ve ailesi yaşadıkları korku ve endişe nedeniyle günlerce çadırda kaldı. Şaban Gül çadırda geçen o günleri şöyle anlatıyor: "Kuruçeşme tarafında kayınpederimin evi vardı. Ev iki katlıydı ama biz o süreçte eve giremedik. Yan tarafında bulunan bahçeye bir çadır kurduk. Korku ve endişeyi üzerimizden atmak için 4-5 gün çadırda yaşadık. Daha sonra eşimin babasının yanına yerleştik. Yaklaşık bir yıl orada ikamet ettik."

"Deprem hayatımı çok etkiledi"

Şaban Gül olaydan dolayı işinde de sorunlar yaşadı ve maddi açıdan çok büyük zarar gördü. Sadece evini değil işini de kaybeden Şaban Gül, "Depremden önce çok büyük yatırımlar yapmıştım. Birçok sektörde iş yapan biriydim. Bunlardan bir tanesi üniversite öğrenci yurtlarıydı. Depremin olduğu yıl, Kocaeli'nde üçü erkek biri kız olmak üzere dört öğrenci yurdum vardı. Depremden önce büyük iki binanın sahibiyle de anlaşma yapmıştım, iki yurt daha açacaktım. Kira sözleşmelerini imzalamıştım. Deprem olunca yeni yurtları açamadım. Yeni yurtları açmayı bırakın, Akçakoca'daki iki öğrenci yurdum komple yıkıldı. Ağustos ayı olduğu için içeride kimse yoktu. Bekçi de kaçıp kurtulmuştu. Bunun yanı sıra mobilya mağazam vardı. Depremden sonra ödemeleri yapamadım, büyük sıkıntı yaşadım. Süreç benim için çok zorlayıcı oldu. Başiskele'de de özel okulum vardı, hocalarımızdan birini ve 11 öğrencimizi depremde kaybettik" sözleriyle yaşadığı sıkıntıları gözler önüne seriyor.

"İstanbul'u hayal bile etmek istemiyorum"

Akrabaların yanında geçirilen bir yıllık sürecin sonunda Şaban Gül ve ailesinin yeni bir yaşam kurması gerekiyordu. Yapılan araştırmalar sonucunda daha sağlam olduğunu düşündükleri bir yere taşındılar. Şaban Gül, kurdukları yeni hayat için şunları söylüyor: "Ailemle birlikte çok sağlam bir yere taşındık. Artık Yenidoğan Mahallesi'nde oturuyoruz. Şu anda oturduğumuz yer kayalık bir bölge, zemin olarak sağlam bir yer. İzmit'te 99 depreminden sonra hasarlı olan bir sürü bina biliyorum, insanlar hâlâ oturuyorlar. Çoğu belki de ilk depremde yıkılacak binalar. İstanbul'u hayal bile etmek istemiyorum. Devlet geçmişe göre olayla daha fazla ilgileniyor. Kentsel dönüşüm yapmaya çalışıyorlar. Ama toplum da biraz sıkıntılı, yaşadıkları mevkiden vazgeçmek istemiyor. Bu işin düzelmesi için eski binaların yıkılması ve deprem yönetmeliğine uygun bir şekilde yeniden yapılması gerekiyor. İzmit'te büyük bir deprem oldu ama İzmit'ten daha eski yerleşim yeri olan Yenidoğan, Bağçeşme'de herhangi bir yıkım gerçekleşmedi. Sadece bina yapılarıyla alakalı değil, zeminin kayalık ve kuvvetli olmasından da kaynaklandığını düşündük. Biz de bu bölgeye yerleşmeye karar verdik. "

"Yıl dönümlerinde o günü hatırlıyor ve duygulanıyorum"

Depremzedeler her ne kadar yeni hayatlar kurmuş ve kaldıkları yerden devam etmiş olsalar da hâlâ olayın etkilerinden kurtulmak için mücadele vermeye devam ediyorlar. Her sene 17 Ağustos günü bir burukluk yaşadığını dile getiren Şaban Gül, "Bu tarih benim için önemli bir gün. Yıl dönümlerinde o günü hatırlıyor ve duygulanıyorum. Hayat devam ediyor ama bu olay benim için bir dönüm noktası oldu. Önceden hayata bakış açım daha farklıydı. Hayattan zevk alıyor, bir şeyler yapmak için mücadele ediyordum. O tarihten sonra değiştim. Üzerinden yaklaşık 20 yıl geçti ama o yıldaki gibi mutlu değilim. Depremin izlerini silmek için belki de psikolojik destek almamız gerekirdi ama o bilinçte değildik. Eniştemi çok özlüyorum. Eniştem çok mukallit bir adamdı. Güzel de bir komşuluğumuz vardı. Hemen hemen her gece birbirimize gider çay, kahve içerdik. Teyzem ve eniştemle çok iyi anlaşıyorduk ama tabii o günler maalesef çok geride kaldı" diyerek hem yaşadığı acıları hem de özlemi aktarıyor.

"İnsan yaşamadan hiçbir şeyi anlayamaz"

Akıp giden zamana rağmen Şaban Gül için özlem de acılar da dinmiyordu. Acıları anlayabilmek için yaşamanın şart olduğunu vurgulayan Şaban Gül, depremle ilgili haberlere artık daha farklı bir gözle baktığını şu sözlerle ifade ediyor: "Biz depremi yaşamadan önce televizyonda film seyreder gibi seyrediyorduk. İnsan yaşamadan hiçbir şeyi anlayamaz, bu nedenle yaşaması gerekiyor. Birazcık klişe olmuş, 'Ben senin çektiğin acıları hissediyorum', 'senin yaşadığını anlıyorum' lafları. Bana bunlar lafügüzaf geliyor. İnsanın karşısındakinin yaşadığını anlayabilmesi için o olayı yaşaması lazım. Sadece deprem konusunda değil her konuda bu geçerli. Enkaz altında kaldıktan sonra deprem haberlerine çok farklı bakmaya başladım."

Türkiye'den Almanya'ya uzanan bir göçün öyküsü

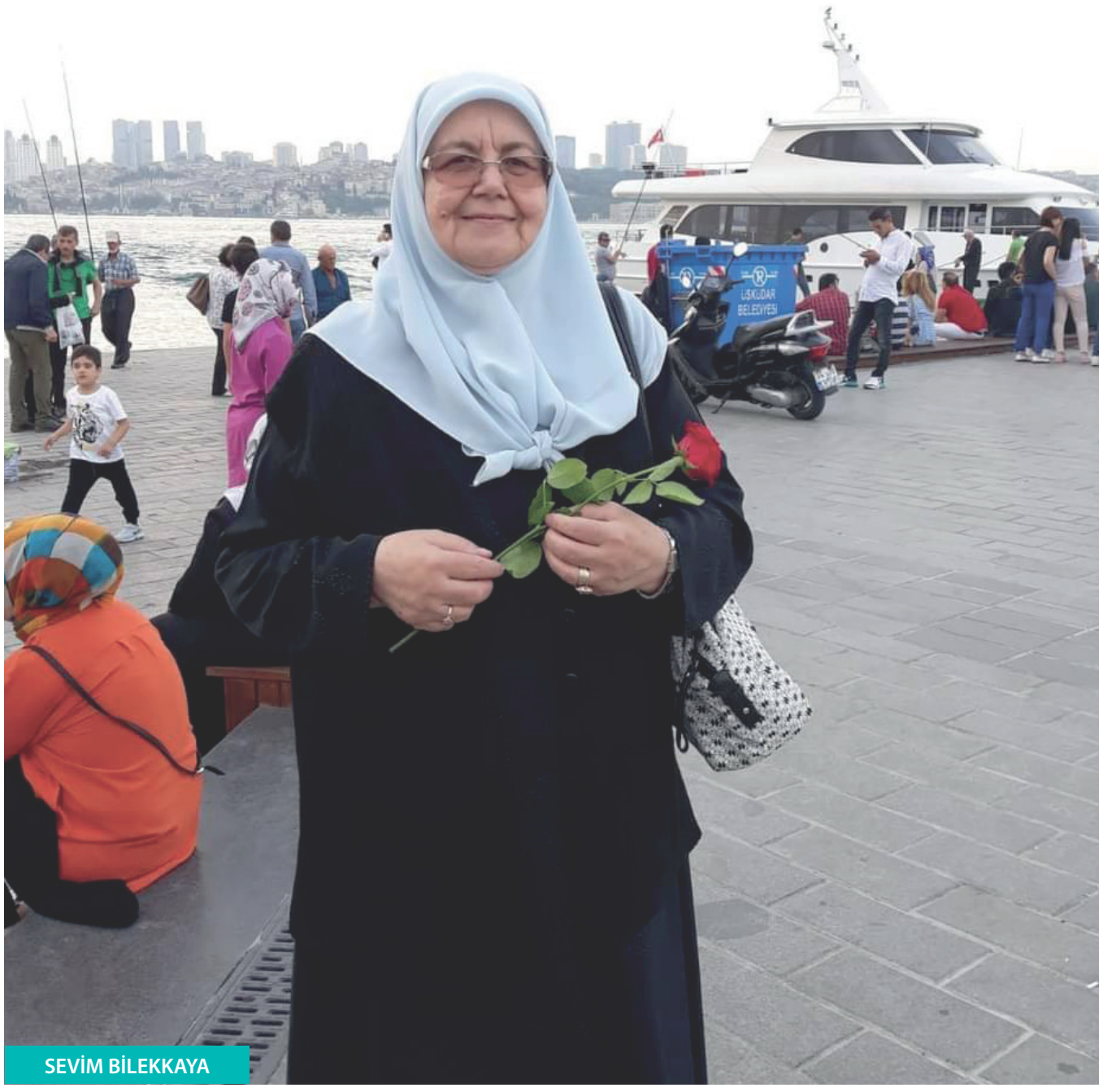

SEVİM BİLEKKAYA

■ Haber Üsküdar – Abdullah Şaşkın

Hayatta alınan her karar bir seçimdir ve kimi seçimler hayatımızın dönüm noktası haline gelir. Sevim Bilekkaya, aldığı evlilik kararının ardından eşi Mürvet Bilekkaya ile birlikte işçi olarak Almanya'ya göç etti. Bitmek bilmeyen bir hasreti de beraberinde getiren bu seçim, Sevim Bilekkaya'nın hayatı için yeni bir başlangıç oldu. Önce yeni bir dil öğrenmek zorunda kaldı, ardından çeşitli işlerde çalıştı. Küçücük bir eve sığdırdığı hayalleriyle 53 yıldır vatanından uzakta yaşayan Sevim Bilekkaya eşini kaybetmesine rağmen Almanya'da yaşamını sürdürmeye devam ediyor.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Alman ekonomisinin mucizevi şekilde kalkınması, vasıfsız iş gücüne olan talebi artırmıştı. Savaştan dolayı nüfusu azalan Alman hükümeti; montaj, otomotiv, maden, şehir, bina gibi alanlarda duyulan iş gücü ihtiyacını karşılayabilmek için dış ülkelerden işçi alımına başladı. 1960'lı yıllardan itibaren Türkiye'den de işçi alımı yapan Almanya, çok sayıda Türk vatandaşına iş imkânı sağladı. Sevim Bilekkaya da eşi Mürvet Bilekkaya ile birlikte bu dönemde Almanya'ya göç eden Türklerden sadece biriydi. Evlendikten üç hafta sonra Almanya'ya göç eden Sevim Bilekkaya, her zaman memleket hasreti çekti ve çeşitli zorluklara göğüs gerdi. Gurbette 53 yılı dolduran Sevim Bilekkaya şimdilerde iki çocuğu ve altı torunuyla emeklilik yıllarını Almanya'da sürdürmeye devam ediyor.

"Aile hayatım çok rahat, mutlu ve güzeldi"

Sevim Bilekkaya, 1947 yılının Mayıs ayında Edirne'nin Uzunköprü ilçesinde dünyaya geldi. Çiftçi bir babanın ve ev hanımı bir annenin çocuğu olan Sevim Bilekkaya, aynı zamanda kalabalık bir ailenin de ilk torunuydu. İlkokul eğitiminin ardından kız meslek lisesine giden ve mutlu bir aile hayatı olan Sevim Bilekkaya çocukluk yılları için, "Babam büyük bir çiftlikte çiftçi, annem ise ev hanımıydı. İlkokul eğitimimi tamamladıktan sonra kız meslek lisesine devam ettim. Aile hayatım çok rahat, mutlu ve güzeldi. Evlenene kadar ailemle birlikte yaşadım" diyor ve sözlerini şu şekilde sürdürüyor: "19 yaşıma geldiğimde nişanlandım ve 20 yaşımda evlendim. Eşim Mürvet ile ailelerimiz sayesinde tanışmıştık. Eşimin ailesi ile benim ailemin sıkı bir dostlukları vardı. İki aile arasındaki güzel diyaloglar sonucunda evlendik. Evlendikten sonra benim için yeni bir hayat başladı. Eşim benimle evlenmeden önce Almanya'da yaşamış ve beş sene önce Türkiye'ye dönmüştü. Evlendikten sonra yeniden Almanya'ya gitmeye karar verdik."

"O zamanlar çektiğim hasreti hâlâ unutamıyorum"

Mürvet ve Sevim Bilekkaya, aldıkları kararın ardından hazırlıkları tamamlayarak yeni bir hayata yelken açtı. Gençlik heyecanıyla çıkılan bu yol, hasret doluydu. Almanya'ya gidiş hikâyelerinin çok ilginç olduğunu söyleyen Bilekkaya, duyduğu vatan hasretini şöyle anlatıyor: "Almanya'ya Kapıkule'den otostop yaparak geldik. Bir aile bizi arabasına aldı. Ülkemden ve ailemden ayrılmıştım. O yıllarda telefon yoktu ve ailelerimizle sadece mektuplaşabiliyorduk. Eşim ailesine mektup yazdığında ben de altına selamlarımı yazıyordum. Eşim de aynı şekilde yapıyordu. Devamlı mektuplaşıyorduk. Ailemi çok özlüyordum. İlk defa ayrıldığım için zor olmuştu. Bir ara aileme duyduğum özlem ağır basınca, daha bir buçuk sene olmadan eşim beni Türkiye'ye gönderdi. Birlikte gidemedik çünkü maddi şartlarımız elvermiyordu. İlk gidişimden sonra rahatlamıştım. Tabii biz evlenirken eşim bana Almanya'da kalacağımızı ve bu durumun geçici olmadığını, hayatımızı Almanya'da sürdüreceğimizi söylemişti. Ben de bu şartı kabul etmiştim. O zamanlar yaşımın verdiği gençlik ile ileriyi düşünmüyordum. Ama o zamanlar çektiğim hasreti unutamıyorum."

"Geriye dönüp baktığımda o zamanki cahillik ve gençlik halime şaşırıyorum"

Almanya'ya geldiği ilk zamanlar küçük bir odada birkaç aileyle beraber yaşamaya başlayan Bilekkaya, eşiyle birlikte çeşitli işlerde çalışarak geçimini sağlıyordu. Çalışma hayatının kendisini çok zorladığını ifade eden Sevim Bilekkaya, "Her kadının hayatta yaşadığı belli başlı zorluklar vardır. Evliliğin akabinde çocuklar oluyor ve meşguliyetler fazlalaşıyor. Bu nedenle çalışma hayatı beni o dönemlerde çok zorlamıştı. Diğer yandan ev problemimiz vardı. Almanya'ya göç etmeden önce hayal ettiğim bir Almanya yoktu ama ben Trakya çocuğuydum, Avrupai şartlarda büyümüştüm. Baba evinde büyük bir evde yaşamıştım fakat göçten sonra Almanya'da eşimle birkaç aileyle beraber küçük bir evde yaşamaya başlamıştık. Burada Türkiye'den daha da kısıtlı bir hayat yaşıyordum. Bu durumdan bunalıyor ve sıkılıyordum. Geriye dönüp baktığımda o zamanki cahillik ve gençlik halime şaşırıyorum. Eşim Türkiye'de güzel sanatlar mezunu olduğu için mobilya fabrikasında çalışıyordu. Onun haricinde de boş zamanlarında tercümanlık yapıyordu. Bizden sonra gelen gurbetçi arkadaşlara dil öğretme ve ülkeyi tanıtma bakımından çok yardımı olmuştu. Bu yardımların karşılığında ise hiç para almamıştı. Ben ise fabrikada bir işte çalışıyordum. Kalem-kâğıt ile fabrikayı geziyordum. Daha sonra ehliyet alıp araba kullanmaya baş-

ladım. Çünkü burada araban olmazsa hayatına hızlı bir şekilde devam edemezsin" diyerek Almanya'daki çalışma hayatını anlattı.

"Almanya'daki atmosfer Türkiye'dekinden çok değişik. Arkadaşlarınız kardeşiniz oluyor"

Sevim Bilekkaya, Almanya'ya gittikten sonra dil konusunda bir süre zorluk yaşadı. Eşinin desteği ve sosyal kişiliğiyle Almanca öğrenmeyi başaran Bilekkaya, "Almancamın olmaması beni zorlayan bir diğer unsurdu. Eşim Almanca biliyordu. Ben de sosyal bir insandım ve Almanlar ile diyaloğum çok iyiydi. Onlarla arkadaşlık yapıyordum. Eşim ve arkadaşlarım sayesinde bir senede Almanca konuşmaya başladım" diyor ve hayatına dokunan diğer bir Türk aileyi şu sözlerle anlatıyor: "Girişken ve sosyal biri olduğum için kendime güzel arkadaşlar buldum. İstanbullu bir aile ile tanıştım. Onların çok yardımını gördüm ve kendilerine anne-baba, kaynana-kaynata diye sarıldık. Aynı şekilde onlar da bize sarılmıştı. Almanya'daki atmosfer Türkiye'dekinden çok değişik. Arkadaşlarınız, kardeşiniz oluyor. Biraz büyük iseler onlarda annenizin ve babanızın yakınlığını hissediyorsunuz. Çok yardım gördüğüm o aileyi hiçbir zaman unutmayacağım. Bizi aile yapan o aileydi sanki. Çektiğim gurbet özlemini de onlar sayesinde hafiflettim. Onlar bize el ayak olmuşlardı."

"Komşularım Alman ve Hristiyan olmalarına rağmen çok da güzel anlaşıyorduk"

Başka bir ülkeye yapılan bu göç, Sevim Bilekkaya'nın hiç bilmediği ve görmediği kültürel farklılıkları da gün yüzüne çıkardı. İki ülke arasındaki değişen alışkanlıklara karşın kurallara uyulduğu sürece bir sorun yaşanmadığını belirten Sevim Bilekkaya, yaşadıklarını şöyle özetliyor: "Buradaki kurallara ve kaidelere uyarsan kendi kültürünü yaşamakta zorluk çekmezsin. Biz bu kurallara uyduğumuz için herhangi bir zorlukla karşılaşmadık. Aynı şekilde zorluk da çıkarmadık. Kimse bizim kültürümüze karışmadı. Türklerin yaşam tarzı Almanlardan çok farklı olmasına karşın bu durumu onlara hiç fark ettirmedik. Almanlar akşam saat yedi-sekiz gibi uyurlar, Türkler ise gece on ikide yatar. Panjurumuzu kapadıktan sonra onlara rahatsızlık vermediğimiz müddetçe bu farklılığın hiçbir mahsuru yok. Birilerini rahatsız eder ya da belli sınırları aşarsanız her insan gibi onlar da size karışacaktır. Komşularım Alman ve Hristiyan olmalarına rağmen çok da güzel anlaşıyorduk."

"Sen Türk isen Türk olarak kalacaksın"

Yıllar önce göç etmesine ve hayatının büyük bölümünü Almanya'da geçirmesine karşın ülkede Türk vatandaşlarına karşı bir ön yargı olduğunu deneyimleyen Sevim Bilekkaya, yaşadığı olaylara ilişkin şunları söylüyor: "Almanya'da Türklere karşı farklı ve değişik bir bakış açısı var. Bu nedenle bizlere yabancı gözüyle bakılıyor. Sen Türk isen Türk olarak kalacaksın. İster onların asimilasyonu altında kal istersen onların tebaasına geç onların aklındaki yabancı olma düşüncesini değiştiremezsin. Bu nedenle biz yabancıydık ve yabancı kalmaya devam ettik. Geçen zaman içerisinde bu düşünce tarzında değişiklik oldu mu diye bakacak olursak hayır diyebilirim. Çünkü bu geçmişten gelen bir ideoloji, kolay değişmez. Bu ön yargıları ne kadar kaldırmaya çalışsak da kaldıramadık. Ev aldığımız zaman çevrede oturan komşular bize selam bile vermemişlerdi. Ben de onların gazetesinde bir davet mektubu yayımlatmıştım. Hepsini bir gece bir araya topladım ve kendimi tanıttım. Onlara gurbeti anlatmaya başladım. Beni dinlemişlerdi ve hatta bazıları ağlıyordu. Bu bana çok enteresan gelmişti. Onlar da her ne olursa olsun insandı."

"Mürvet'in yokluğuna hala alışamadım"

Sevim Bilekkaya, 2019 yılında yarım asırdan fazla gurbette kendisinin tek dayanağı olan eşi Mürvet Bilekkaya'yı sonsuzluğa uğurladı. Eşinin yokluğuna hala alışamadığını ve hayatını evinde yalnız geçirdiğini söyleyen Sevim Bilekkaya, "Eşim, 2019 yılında vefat etti. Yokluğuna hala alışamadım. Bir dairede yalnız yaşıyorum. Yaşlılığın getirdiği sorunlarla beraber bazı meşguliyetlerim var. Buna rağmen bir hayır kurumunda gönüllü olarak çalışıyorum. Kendime süreci atlatmak için meşguliyetler buluyorum. Eşimin yokluğuna alışmaya çalışıyorum. Bu çok zor bir şey ama hayatın kanunu budur. 51 yıllık bir evlilikten bahsediyoruz. Çok uzun bir zaman olduğu için alışmam çok zor olacak. Mürvet beyefendi ile birlikteliğimden bir kızım ve bir oğlum var. Onlardan da altı torun sahibiyim. Artık emeklilik yıllarımı onlarla geçireceğim" diyerek yaşadığı ikinci hasreti gözler önüne seriyor.

"Gençler geleneksel kültürden uzaklaşıp Avrupai yaşam tarzına yaklaştı"

Zaman içerisinde nesiller arasında birtakım farklılıklar oluşmaya başladığına da değinen Sevim Bilekkaya, gençlerin geleneksel kültürden uzaklaşıp Avrupai yaşam tarzına yaklaşmasını ise şöyle yorumluyor:- Bizim zamanımızdaki nesil ile şimdiki nesil arasında dağlar kadar fark var. Biz daha Türk kültürü ile yaşarken gençler bizi bile geçti. Zaman içerisinde saygı ve komşuluk tamamen yitirildi. Dördüncü nesil tamamen onlara kaydı ve Almancı oldular. Ne kadar uğraşsak da olmuyor."

Hayat bir zamanlar maskesizdi

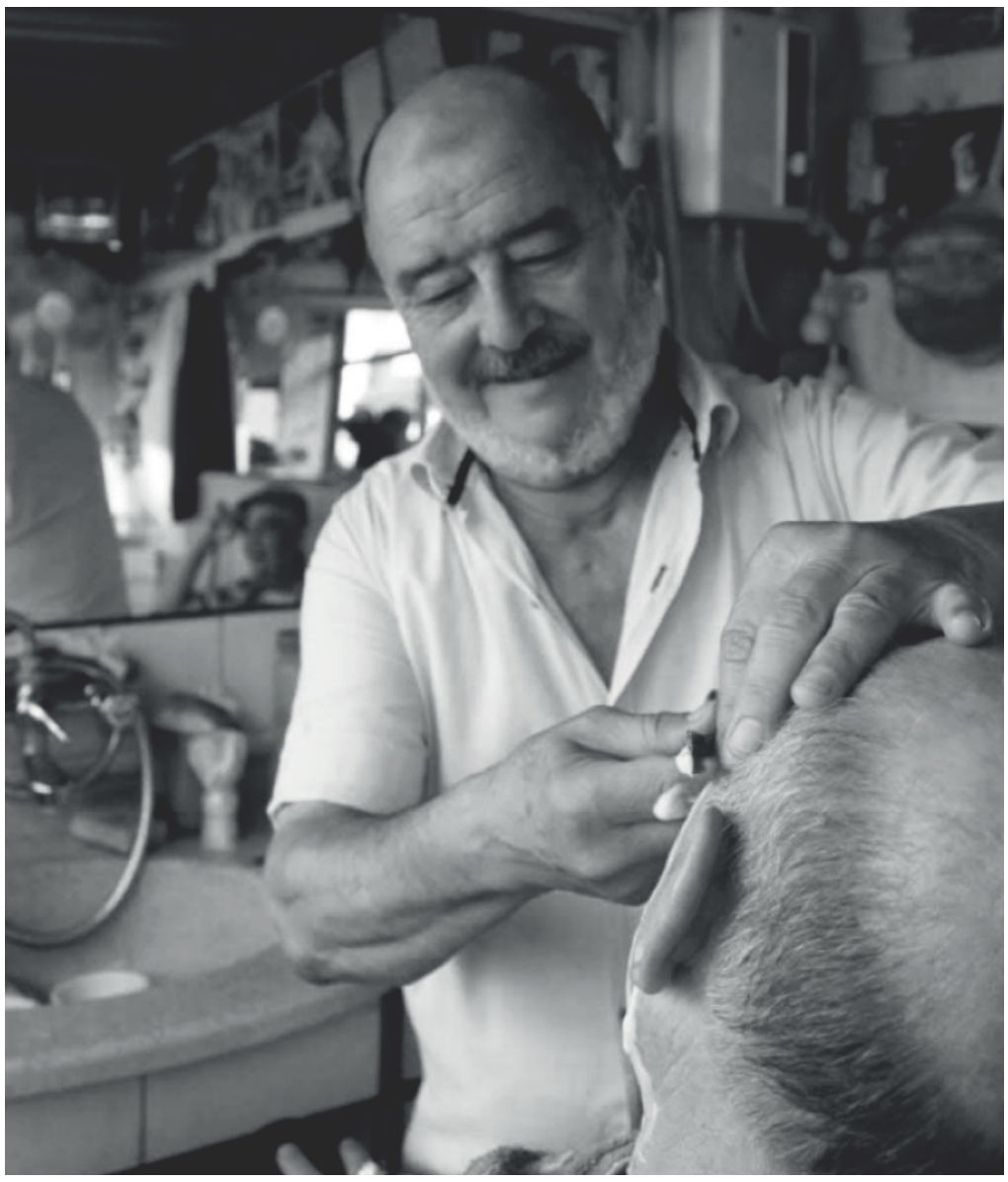

■ **Haber Üsküdar - Ümmü Gülsüm Dural**

2020 yılı başından itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını Türkiye'de de hayatı derinden etkiledi ve etkilemeye devam ediyor. Geçen sürede alışkanlıklarımız, ihtiyaçlarımız, rutinlerimiz, normallerimiz, kullandığımız kelimeler ve hatta sosyal yaşantımıza dair birçok şey değişti. 4 Nisan 2020 tarihinden itibaren tüm Türkiye'de toplu alanlarda maske takma zorunluluğunun getirilmesiyle alışkanlıklarımızın arasına bir yenisi daha eklenmiş oldu. Sürecin uzamasıyla nedeniyle maskesiz günlere duyulan özlem sıklıkla dile getiriliyor. Haber Üsküdar , maskesiz günlerden kalan birkaç fotoğraf karesi ile günümüzden sokak manzaralarını derledi. Maskesiz günlere yeniden kavuşmak dileğiyle...

Can
ERKEK KUAFÖRÜ
BERBER

“Babam yaşasaydı Türkiye’nin en büyük YouTuber’ı olurdu”

UMUR BİRAND

■ Haber Üsküdar – Bilal Sadi

Kovid-19 dünyayı etkisi altına aldığından beri yaşamımızda pek çok değişiklik meydana geldi, pandeminin de etkisiyle sosyal medya kullanımı arttı. TRT’nin arşivini dijitalleştirip yeni medyada paylaşmasından sonra arşiv yayınlarına olan ilgi de yükseldi. Geleneksel medyanın bir ürünü olan ve zamanının fenomen televizyon içeriklerinden 32. Gün de arşivini dijitalleştirip yeni medyaya taşıyan programlar arasına katıldı. 32. Gün programının yaratıcısı duayen gazeteci Mehmet Ali Birand’ın oğlu Umur Birand ile 32. Gün’ün kuruluş hikâyesini, 32. Gün arşivinin yeni medyaya taşınma sürecini ve gelecek planlarını konuştuk.

“32. Gün, olmayan gün”

Umur bey 32. Gün’ün kuruluş hikâyesini sizden dinleyebilir miyiz? Babanız Mehmet Ali Birand bu projeye başlarken ne düşünüyordu? Programın adının 32. Gün olarak belirlenmesinin bir hikâyesi var mı?

Programın başlamasının şöyle bir hikâyesi var: 1980’li yılların ortasında televizyon o zamanın yeni medyası olarak kabul görüyor. Televizyon o dönem için yeni bir platform ve televizyondaki programlar genelde haber bültenlerinden ibaret. O dönem Türkiye’de televizyonda haber programı yapan yok. Ama 1980’li yıllarda, bu haber programlarının İngiltere’de, Fransa’da örnekleri var. Biz o dönem Belçika’da yaşıyorduk. Belçika’da Fransız televizyonunda Panorama adında bir program vardı, keza BBC’de de benzer programlar yapılıyordu.
Büyük olarak nitelendirebileceğimiz ülkelerin “baba” programları vardı. Biz Türklerin böyle bir programı yoktu. Babam o dönem kendi arkadaşlarıyla, “Biz de böyle program yapsak nasıl olur?” diye bir fikir alışverişi içindeydi. Tabii o dönem yenilikçi bir Türkiye vardı. Yıl 1984 ve Turgut Özal ile birlikte yeni bir pencere açılmış, insanlar yurt dışına gidip gelebiliyorlar. Babam o dönem kartlarını iyi kullandı diyebilirim. Bizim Brüksel’de olmamız bir avantajdı. Neydi bu avantaj? Brüksel’de olunca günlük siyasi olaylara fazla karışmıyordu babam. Günün sonunda babam yurt dışında bir gazeteci oluyordu. Yurt dışında olunca iç siyasetle içli dışlı olmuyorsun, oradaki gerilimden uzak kalıyorsun. Genelde yurt dışı bağlantılarınla iç içe oluyorsun bir gazeteci olarak.
O dönem babam için Avrupa Birliği, NATO köşebaşındaydı. Kısaca söylemek gerekirse her yere erişimi vardı. Babam 32. Gün’e başladığında 47 yaşındaydı. Programın adını düşünürken “Öyle bir gün olsun ki, bugün hiç olmamış olsun” diyorlar. O ara 32. Gün ismini buluyorlar. İsim öyle oturuyor ki yerine, bir daha kimseden başka bir isim önerisi gelmiyor.
O dönemki bir soru işareti de 32. Gün’ün kendini nerede konumlandıracağı oluyor. Babam, ben Türkiye’nin dış dünyaya açılan penceresi olmak istiyorum diyor. Dünya neler yapıyor? Biz neler yapıyoruz? Bu aslında Turgut Özal’ın o dönemki bakış açışı. Özal, 1980’li yıllarda piyasaları açıyor, insanları rahatlatıyor ve 80’li yıllar dünyada da bir sürü şeyin olduğu bir dönem. Babam, “Neler oluyor? Bu insanlar neler yapıyor?” sorularına cevap ararken TRT de bu projeye sıcak bakıyor ve 32. Gün yayın hayatına başlıyor. 32. Gün programı 1991 yılına kadar ayda bir program olacak şekilde Belçika’dan hazırlandı Biz de aynı yıla kadar Belçika’da yaşadık.
Tabii Belçika’da yapınca programı, rahatsın. Avrupa Birliği Konseyi başkanıyla asansörde karşılaşıyorsun. Annem de NATO’da çalışıyordu o zamanlar. Babam bu sayede rahatlıkla NATO’ya girip çıkabiliyordu. O dönemin imkânları çok fazlaydı. Herkes seni merak ediyor tabii o dönem. Babamın Belçika’daki en büyük avantajlarından biri de, İngilizce ve Fransızca biliyor olmasıydı. Babam orada bu yeteneklerini ve imkânlarını iyi kullanıyor. O dönem Belçika’da doğru zamanda doğru yerde bulunuyor.
Babamın Belçika’daki en büyük avantajlarından birisinin, o dönemin dışişlerini Galatasaray Lisesi mezunlarının yönetmesi olduğunu söyleyebilirim. Bence hâlâ da aynı. Galatasaray Liseliler yönetir dışişlerini; büyükelçiler, bürokratlar. Öyle bir bağlantı var dışişlerinde. Galatasaray Lisesinden çıkmış, Fransa’da üniversitelere gitmiş adamlar dışişlerinde olunca, babamın tanışıklıkları da artıyor. Kendi de bir Galatasaray Liseli olduğundan, bir üst sınıfından bir arkadaşı büyükelçi olabiliyor ya da bir alt sınıfından bir arkadaşı bürokrat oluyor bazı görevlerde. Babam böyle bağlantılara sahip olunca daha rahat hareket edebiliyor.
O dönem insanların Brüksel’e gelip gitme durumları oluyordu. Türkiye’den başbakan yardımcılarından tutun da, herhangi bir siyasi partiye mensup politikacılara kadar her devlet adamı Brüksel’e gelince, bizim Mehmet Ali buralarda, bir uğrayalım yanına deyip bize geliyorlardı. Bir anda evimiz dolup taşıyordu. O dönem evimizde her hafta bir davet olurdu.

32. Günün kuruluş felsefesinden bahsedebilir misiniz?

32. Gün o dönem tamamıyla yurt dışına açılan bir pencereydi. İlk yola çıkış felsefesi de buydu zaten; yurt dışına açılan pencere olmak. Daha sonra anlaşıldı ki, yurt dışına açılan pencereden biraz da içeriye bakmak gerekiyormuş. Dışarıdan içeriye bakmaya başladığımızda, “Ya bizim yurt içinde de neler oluyor?” denmeye başlandı. 32. Gün aslında dışarıdan içeriye bakmayı hedeflemiyordu, işin tabiatı böyleydi. Medyanın çoğullaşması, özel kanalların yayın hayatına başlaması, medyanın, gazeteciliğin, televizyon dünyasının büyümesiyle birlikte bir haber yarışı başladı. İnsanlar konuşmaya başladılar, çünkü ondan önce nereye konuşacaklardı ki? Ya gazete ya da televizyon, o da devletin kontrolündeki TRT. İnsanların konuşacakları olanaklar çoğalmaya başlayınca bir anda hikâyeler ortaya çıkmaya başladı. Bu durum 32. Gün’ü dışarıdan içeriye bakmaya başlayan bir program hâline getirdi. Babam 1991’de Türkiye’ye döndükten sonra, 32. Gün içeriden içeriyi anlatan bir program olmaya başladı. Bu bir değişim gerçekleştirdi. İstediğin kadar sen Türk insanına, Türk izleyicisine Avrupa Birliği’nde bu gelişmeler oldu, Rusya’da şunlar oluyor diyebilirsin. Fakat içeride acayip işler oluyorsa insanlar içeriye dikkat kesilirler, dışarıya değil.

“Babam ve o dönemki 32. Gün ekibi maceracıydı”

Babanız Mehmet Ali Birand önderliğindeki 32. Gün ekibi; Demirkırat, 12 Mart, 12 Eylül, Özal’lı Yıllar gibi döneminde çokça izlenen ve ses getiren belgesel serilerine imza attılar. O dönemin teknolojik imkânlarına rağmen çok başarılı işlerdi. Siz bu belgesel serilerinin başarılarını nelere bağlıyorsunuz?

Maceracı olmalarına bağlıyorum. Tüm olay yapılmamışı yapmış olmalarındaydı. Eğer bu ekip maceracı olmasaydı bu belgeseller ortaya konamazdı. Tabu olan konuları belgesel olarak ele almak, hele de 10 yıl önce bir ihtilalin gerçekleştiği ülkede, ihtilalden sonra gelip böyle belgeseller yapmak tam bir maceraydı. Belgeselde konuşmak isteyenlerin olması ve doğru insanların bir araya getirilip böyle bir belgeselde çalışma fırsatı yaratılması, bu insanlar için Everest’i tırmanmak gibiydi.
Bazı insanlarda bir işi yaptıkları zaman gözlerindeki parıltıyı, hırsı, heyecanı görürsün. Bunu engelleri aşma, dağa tırmanma hırsına benzetiyorum. Bu insanlar engelleri aşabilmek, dağa tırmanmak için heyecan duyarlar. O dönemin 32. Gün ekibinde de bu kararlılık ve hırs vardı. Onlar tam anlamıyla bir ekiptiler ve babam o ekibi çok iyi toparlardı. Babam doğru insanları, doğru zamanda ve

doğru yerlerde kullanırdı. Babam her zaman ekipçiydi, onun yanında çalışan insan babamı parlatırdı. Çok iyi bir iş mi yapıyor ekibinden biri? Yapsın, devam etsin, daha iyi yapsın isterdi, onun başarısı bana yansıyor derdi. Babamın avantajının bu olduğunu düşünüyorum. Babam, ekibini hep daha iyisini yapabilmesi için destekliyordu. Bu güzel bir düşünce tarzı.

32.. GÜN

"YouTube ile dalga geçiyorduk"

32. Gün arşivinin sosyal medyaya taşınması fikri nasıl ortaya çıktı?

Babam vefat etti, ben iki yıl daha Kanal D'de programı devam ettirdim, sonra 360 TV'ye geçtim. O sıralarda depoda 10 bin kasetimiz vardı. Bu kasetleri yavaş yavaş dijitalleştirmeye başlamıştık, 2014-2015 civarıydı. Yıllarca bana kasetleri dijitalleştirmem gerektiğini söylediler ama aklım arşivde değildi. Ben de biliyordum, burada bir değer yatıyordu. Fakat, aman kim uğraşacak diyordum. Bir süre sonra, -ki bunu söylemekten hiç utanmıyorum- 32. Gün'ün yayından kalktığı günün ertesi sabahı şöyle bir etrafıma baktım ve ulan iş yok dedim. Ne yapacağız şimdi? Biz YouTube ile çok dalga geçiyorduk. YouTube'dan kim para kazanır? Çünkü gözümüzün önündeki YouTube içeriği çok saçmaydı. YouTube'da gördüğümüz, ayağında telefonu tutup konuşan adam, 8 farklı acı biberi yiyen herif gibi örneklerdi. YouTube'un vizyonunu bu videolardaki gibi görüyorduk. Biz onların arasına nasıl girelim ? Daha sonra bir adım atmaya karar verdik. Aşağı yukarı 100-150 bin dolar harcayarak arşiv aleti aldık. Sunucu da tuttuk ve yavaş yavaş VTR kasetlere başladık. Sonra dedik, bu arşive bir YouTube kanalı açalım. Bu kanala arşivi koyarız, geçmişini anımsamak isteyenler izler.
Arşivin derinine indikçe gördük ki, Türkiye'de bir olay oluyor, bizim arşivdeki kasetlerde olayla ilgili araştırma dosyaları var. Kasetleri gördükçe Allah Allah diyoruz, ne ilginç. O dönem Fethullah Gülen çok gündemdeydi. Arşive Fethullah Gülen'le ilgili ne var diye bakıyoruz, bir sürü dosya ortaya çıkıyor. Başka gündem başlıkları oluyor, onlarla ilgili de dosyalar ortaya çıkıyor. Şu var, bu var derken bir anda 32. Gün Arşivi YouTube'da 50 bin, 100 bin aboneli bir kanal hâline geldi.
Böyle devam ederken zamanla dedik ki, biz burada bir yanlış yapıyoruz. Videolar uzun, tüm programa yer veriyoruz, duyurmuyoruz, kapak görseli eklemiyoruz. Ardından büyük bir dönüşüm oldu 32. Gün ekibinde. Televizyon kafasında olanlar, "Ben dijitale geçemiyorum, ayak uyduramıyorum" diyerek ayrıldılar. Bu zor bir karardı. Ben 18 yıldan beri bu şirketin başındayım. 15 yıl televizyon ile uğraştım. Televizyonu A'dan Z'ye kadar biliyorum. Nerede hangi içerik tutar? Ben bir şekilde bütün televizyon yapımcılığının kitabını öğrendim; yazdım, okudum, ettim. Bütün çevrem de öyleydi.
YouTuber'ları incelemeye, öğrenmeye başladık. Bu öğrenme süreci ekiple bağıra çağıra oldu. Bir içerik hazırlıyoruz, ben diyorum, "Bu YouTube'a uymaz. Televizyon programı gibi olmuş." Sonra dilini, kapağını değiştiriyorum, hop, içerik tutuyor.
İçerik yönetimi acayip bir olay. Biz de öğreniyoruz, öğrenerek gidiyoruz. Burada bir karar verdik ve bu karar hayatımızı çok değiştirdi. Sana doğrusunu söyleyeyim, benim dönüm noktam burası oldu. Bir anda kanalın rakamları büyümeye başladı. 100 bin aboneye ulaşınca bir plaket verdiler ve bu bizi acayip heyecanlandırdı. Şimdi ise YouTube'da 500 bin aboneyi geçtik.
Sana şunu söyleyeyim: (Duygusal ve düşünceli) Ben, babam vefat ettikten sonra oğlu olarak onun mozolesinde yaşadığımın farkına vardım. Her yer babam… Babam bana hep, "Hatırlanmak isterim," derdi. Babamın bu hayattaki tek istediği şeydi hatırlanmak. Hatırlanmak isterim lafı bana çok koyan bir laftır. Babamın bana imzaladığı kitaplarda da, "Beni unutma!" notu vardır hep. Babamda hep hatırlanmak üzerine bir korku vardı. Ben 32. Gün'ün arşivini açarak onun bir isteğini gerçekleştiriyorum. 32. Gün arşivinin böyle bir misyonu da var. Sadece içerik yönetimi değil bu. Hangi içeriği 32. Gün arşivi kanalında paylaşsak yorumlara, "Allah rahmet eylesin, ne büyük adammış, böyle bir adam daha henüz gelmedi ülkeye, cümlelerini yazıyor insanlar. Eyvallah, tamam. Ben babam için günlük sevabımı yaptım diyorum.

32. Gün arşivi nerede saklanıyor? Program yayınlandığında TRT başta olmak üzere birkaç özel kanal değiştirdi. Siz program arşivlerini kanallardan mı temin ettiniz?

32. Gün arşivimiz sunucuda saklanıyor. 32. Gün arşivindeki kasetlerin yüzde 80'ini dijitalleştirebildik ama hâlâ dijitalleştiremediğimiz bazı formatlar var. Bunlar büyük formatlar. Bu formatları dijitalleştirmek diğerlerine göre daha pahalı. Lâkin sadece dijitalleştirmeyle işimiz bitmiyor. Bir kaseti dijitalleştirdiğimizde, zamanında o kaseti kayda kalan kişinin kaset üzerine ne yazdığını da dikkate alıyoruz. Kaseti kayda alan kişinin üzerine yazdıkları bize yol gösteriyor. Bazı kasetlerin üzerine içeriğinden bağımsız şeyler yazılmış. Hâl böyle olunca tüm kaseti baştan sona izlemek zorunda kalıyoruz. Baştan sona izleyip, içeriğine göre yeniden adlandırıyoruz. Böyle adlandırmak zorundayız ki arşiv programımız bir arama yaptığımızda o kasetin içeriğini yakalayabilsin.
Maalesef, meta-dataları eksik bu kasetlerin. İşimizin en zor tarafı bu oluyor. Bir kasete yeniden meta-data yapmak çıldırtabilir bir insanı. Bir kaseti baştan sona izleyip bilgisayarın da onu real-time yapması yorucu bir süreç bizim için ama biz izliyoruz. Her hafta kendimize bu tarz izlenmesi gereken kasetlerle ilgili bir kota belirdik. Bakıyoruz önümüzdeki haftanın gündemine, ona göre izlemeler yapıyoruz. Mesela, önümüzdeki hafta 27 Mayıs ihtilalinin yıl dönümü. Muhtemelen bu hafta 27 Mayıs ihtilali ile ilgili kasetlere bakacağız. Kasetleri incelerken hangileri deşifre olmuş, hangilerinin deşifreleri eksik onları görebiliyoruz. Böylece deşifre olmayanları bir kenara ayırıp izliyoruz.
Zamanında bu kasetler o kadar kötü kullanılmış ki 32. Gün arşivi birkaç yıl daha bekleseydi dayanamazdı. Hâlâ daha arşivimizde gün yüzüne çıkmamış kasetler var. Muhtemelen bu kasetlerden yeni içerikler çıkacak. Hatta şu anda yeni içerikler hazırlayabilecek metin yazarları arıyoruz. Yeni formatlar hazırlayacağız.

"Türk usulü: Sorunu çözemiyorsan büyüt"

32. Gün arşivinin sosyal medyaya taşınmasında TRT'nin kendi arşivini yeni medyaya açmasının etkisi oldu mu?

Evet, hatta onların arşivlerini açmakta geç bile kaldıklarını söyleyebilirim. TRT'nin arşivi Türkiye'nin en değerli arşivi ama kullanmayı bilmiyorlar. Onların arşivini taşeron bir firma yapıyor ve biz bu taşeron firma ile arada bir mailleşiyoruz. Maillerimizin konusu telif oluyor, başka işler oluyor, çünkü içeriklerimiz birbiriyle çok iç içe geçmiş durumda. Örnek olarak, halka mâl olmuş bazı görüntüleri gösterebilirim. Uğur Mumcu'nun suikaste uğradığı evinin önünün görüntüleri ya da Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirildiği uçaktaki görüntüler gibi.
Bununla ilgili size kısa bir hikâye anlatayım. Geçen ay Fransız televizyonu benim 32. Gün arşivi kanalında yayınladığım Abdullah Öcalan görüntülerinden telif almaya çalıştı. Dediler ki, "Bu görüntüler bize ait." Ben de cevaben, kanalın editörüne ve diğer yetkililerine sağlam bir Fransızca e-posta attım. Eğer telifi çekmezlerse, kanalı Türk dışişlerine şikâyet edeceğimi belirttim. Tabii ki dışişlerine şikâyet etmeyecektim, ama Türk usulü sorunu çözemiyorsan büyüt taktiğini uyguladım. Ertesi sabah hemen telifi kaldırdılar, çünkü onlar da şanslarını deniyorlar. (Gülerek)
Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Davos'ta yaptığı "One Minute" çıkışı da halka mâl olmuş bir söz, ama telifini ben alıyorum, çünkü ben üzerime aldım. YouTube'da bu videodan para kazanıyorum. Davos'taki forumun YouTube'da bir kanalı olmadığını fark ettim ve ben de onlardan önce videoyu aldım YouTube'a koydum, benim dedim. Şimdi kim kullanırsa bana para veriyor. Ben çok memnunum hayatımdan. (Gülerek)
Aslında sadece TRT'den bahsetmiyorum. Bütün özel kanallar arşivlerini dijitale açsalar kim bilir neler neler çıkar. Bizim 32. Gün olarak diğer kanallardan arşivleri sorduğumuz da oluyor. Mesela, babamın Can Dündar ile yaptığı Çapraz Ateş programını sordum. Çapraz Ateş programını bizim arşivlerde bulamadım, yok. Bana, Çapraz Ateş programının arşivlerinin Can Dündar'da olduğu söylendi. Can Dündar'a sordum cevap bile vermedi. Daha sonra ATV'ye sordum ama kayıtlara ulaşamadım. Arşivler kanallarda hor bir şey, eziyet olarak görülüyor. Kimse arşivle uğraşmak istemez. Genelde de kanallardaki arşivlerin saklandığı yerin başına güvenlik görevlileri ya da emekli öğretmenleri koyarlar. Böyle olunca da arşivlerden değer kazanılmaz. Kanallar için arşivler bir değer değildir. Kanallara da hak veriyorum, bir diziden 3,5 milyon kazanıyorlarsa, oturup neden arşivle uğraşsınlar?

“32. Gün yeni medyaya uygun formatta geri dönecek”

Aziz Nesin Ham Röportaj | 1993 | Cüneyt Özdemir

32.Gün Arşivi
3 hafta önce

Kenan Evren | 12 Eylül Belgeseli

32.Gün Arşivi
3 ay önce

Bülent Ecevit | 12 Mart Belgeseli Röportajı

32.Gün Arşivi
4 ay önce

Süleyman Demirel |12 Mart Belgeseli Röportajı | 1993

32.Gün Arşivi
1 ay önce

Alparslan Türkeş | 12 Mart Belgeseli Röportajı

32.Gün Arşivi
4 ay önce

Yüklemeler ▶ TÜMÜNÜ OYNAT

Meral Akşener Özel Röportajı | 1997 | 32.Gün...

150 B görüntüleme •
1 hafta önce

Ülkücü Hareket Nedir? | 1996 | Rıdvan Akar

28 B görüntüleme • 2 hafta önce

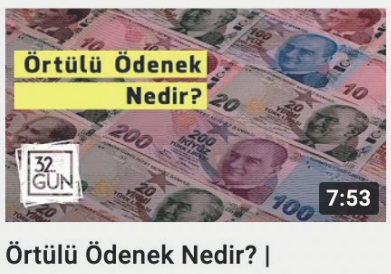

Örtülü Ödenek Nedir? | Cüneyt Özdemir Dosyası |...

13 B görüntüleme • 2 hafta önce

Başbağlar Katliamı ve Güneydoğu Sorunu | 1993 |...

25 B görüntüleme • 3 hafta önce

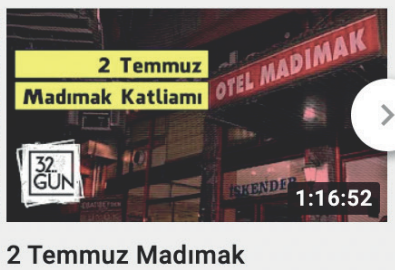

2 Temmuz Madımak Katliamı | 2009

27 B görüntüleme • 3 hafta önce

Birand hayattayken 32. Gün’ün sanal ortama taşınması gibi bir fikri var mıydı?

Hayır, babamın 32. Gün’ü sanal ortama taşıma gibi bir düşüncesi olmadı ama bugün vefat etmemiş, hayatta olsa şu an YouTube’daydı diyebilirim. Babam şu an hayatta olsa, kendi evi ve ofisine bir stüdyo kurmuştu. Bence kendi başına da Türkiye’nin en büyük YouTuber’u olurdu. Her gün YouTube’da program yapar, bir şey oldu mu hemen şak diye yayına girerdi diye düşünüyorum. Babamın kesinlikle sağladığı özgürlükten dolayı YouTube’da olacağını düşünüyorum. Çünkü YouTube’un sağladığı bu rahatlığı hiçbir kanalda bulamazsınız. Editöryel olarak rahatsınız, hemen ışığı açıp kameranın önüne geçtiğinizde yayın yapabiliyorsunuz. Hatta cep telefonundan bile yayın yapabiliyorsunuz.
Tabii biz televizyondan geldiğimiz için diyoruz ki; stüdyo, kamera, ses, kadraj olacak. Bunun yanında da bu ekipmanları kullanacak adamları arıyoruz, miksli ses girmeyi bekliyoruz, montaj masası olsun diyoruz, saat olarak kendimizi belli bir saate sıkıştırıyoruz. Durum böyle olunca da işler hep uzuyor. Mesela, şu an 32. Gün ofisinde sadece üç kişiyiz. Üç kişi ile ben kendi YouTube kanalımı yönetebiliyorum. Ben biraz zorlasam tek başıma ofisteki tüm işleri yapabilirim.

Umur Bey, ilk arşiv yayınını sosyal medyada paylaştığınızda ne hissettiniz? İlk yayının sosyal medyadaki tepkileri nasıl oldu?

Sadece tek bir hissiyat vardı. Sana doğrusunu söyleyeyim, üzerimde biraz suçluluk duygusu vardı. Bende vefat etmiş birisinin üzerinden para kazanıyormuşum gibi bir his oluştu. Bu duyguyu biraz daha açtığımda, ben yapamadım, babamın yaptıklarıyla para kazanıyorum hissini yaşadım diyebilirim. Belki de bu histen dolayı biraz geç başladım. Kafamın içinde, derinlerden bir ses bu histen dolayı yavaş başladığımı bağırıyor. (Duygusal)
Bu hissi sana şöyle anlatayım; ben babamdan daha iyi olacağım, daha iyi işler yapacağım, ondan daha çok bilineceğim vs. cümleleri oluyor içinde. İlk 32. Gün arşivi yayınını sosyal medyada paylaştığımda ilk hislerim böyleydi. Bağa-oğul olmak zor bir düşünce tarzı. Yani, zor.

“50-60 yaşındaki insanların nostalji için bizi izleyeceğini düşünüyordum”

32. Gün arşivi Türkiye’nin yakın tarih toplumsal hafızasının yenilenmesini sağladı. Gençlerin 32. Gün arşivine bu kadar ilgi göstereceğini düşünmüş müydünüz?

Hayır, genç kuşağın bu kadar ilgili olacağını tahmin etmiyordum. Benim ilk tahminim 50-60 yaş ortalamasına sahip, nostalji için izleyenlerin olacağı yönündeydi. İşte, “Bir zamanlar Türkiye hahaha” diye bir tepki olacağı canlanıyordu zihnimde. Benim kafamdaki buydu. İnsanların, “ya ne güzelmiş o eski günler” ya da “ya ne kötüymüş o eski dünler” diyeceğini düşünüyordum.
Sonra bizim yayınlara başlamamızın üzerinden bir süre geçti ve birkaç durumla karşılaşmaya başladık. Mesela, günümüz Türkiyesi’nde bir şeyler oluyor, geçmişe bakıyoruz benzer olaylar. Hatta, konu ve başlık da aynı. 32. Gün arşivi yayınları ilk başladığında böyle bir durum yoktu. 2015 yılına kadar nostaljik kalıyordu bizim içeriklerimiz. 15 Temmuz 2016’dan sonra ise içeriklerimizin anlamı değişmeye başladı. 2016 yılından sonra bir anda yine gazeteciler suçlanıyor, yine gazetecilerin üzerine yürünüyor, gazeteciler hapse giriyor, insan hakları, PKK, HDP konuşuluyor. Oysa, biz bu konuları evvelden, geçmişte konuşmuştuk diyoruz. Geriye dönüp arşivimize bakıyoruz ki yine aynı şeyleri yapmaya başlamışız.
Bu sefer ülkemizde parasızım deyip kasa fırlatan yok ama parasızım deyip kendini yakan var. Bununla birlikte dilimiz de tekrar aynı noktaya geldi. Önceden de “bana herkes düşman, bize herkes düşman, Türk’ün Türk’ten başka dostu yoktur!” diyen siyasetçiler vardı. Şimdi de aynı siyasetçiler var. Aynı cümleler kullanılıyor.
Biz, 32. Gün arşivi olarak 500 bin abone ile ayda 6,5 milyon izlemeyle korkunç bir rakama ulaştık. Sadece YouTube geliriyle bu şirket ve çalışanları rahatlıkla hayatlarını idâme ettirebiliyorlar. Burada rahatlıkla kelimesinin altını çizmek istiyorum ve Google’ın ödemeleri gününde yapma özelliğinden bahsetmek istiyorum. Dolar yükseldikçe ben daha çok para kazanıyorum. (Gülerek) İşte bizim bu başarımızın altında da az önce bahsettiğim unsurlar yatıyor.

“Sol kavgası Z kuşağının mem haritasına girdi”

Sol kavgası gibi 32. Gün arşivinden kesitler sosyal medyada çok konuşuldu. Özellikle Sol kavgası videosundaki Sen Abdülhamid’i savundun! sözü çokça gündem oldu. Siz bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz? Dönüp baktığınızda 32. Gün’ün bu konu hakkında da mı dosyası vardı dediğiniz bir içerik oldu mu?

Bence Sol kavgası Z kuşağının mem (internet geyiği, internet fenomeni) haritasına girdi. “Sen Abdülhamid’i savundun!” sözü, bir tartışmayı büyütmek veyahut bir tartışmayı bitirmek anlamına gelen bir söz oldu sanal etimolojide. Ben bu sözü sağda solda çok duyuyorum. Bu benim çok sevdiğim bir olay. Bu Sol kavgası diye adlandırdığımız programın bir başka özelliği de, Türk televizyonlarındaki kavga çıkan ilk programlardan biri olmasıdır. Yoksa, normalde programlarda böyle bir tartışma olmazdı. Türkiye, Kolombiya ya da Tayland değil, bizde yumurtalar havada uçmazdı. En çok izlenen programlarımızdan biri. O kadar da karman çorman bir program ki, izlemesi gerçekten çok zor. İzlerken de hiçbir şey anlaşılmıyor. Bizim ülkede her şey dönemsel olduğu için izlenmemiz de çok oluyor, çünkü her şeyde biz akla geliyoruz. Bu dönemselliğe 27 Mayıs ihtilali ve 12 Mart muhtırasını, kısacası ihtilal dönemlerini örnek verebilirim. Biz 32. Gün arşivi ekibi olarak Sol kavgası videosunu yayınlarken; “kim izler bunu, ne alaka,” demiştik. Şu an ise Sol kavgası videosunun 2 milyona yakın izlenmesi var. Ben daha sonra Doğu (Perinçek) Bey ile röportaj da yaptım. Doğu Bey’e: “Ağabey, senin bu tartışmadan dolayı yazlık evimi yeniledim,” dedim, bana gülmeye başladı.

“Türkiye’nin gerçeği bu: Demirkırat, Sol kavgası ve Manukyan”

Sen burada Demirkırat ve Sol kavgasından bahsetmişsin, ama bizim en çok izlenen programımız hâlâ ve hâlâ Ayşe Arman’ın hazırladığı Manukyan dosyası. Türkiye’nin gerçeği bu: Demirkırat, Sol kavgası ve Manukyan. Zürafa sokağın kraliçesi ve Türkiye’nin en büyük genelevinin

vergi veren sahibesi. Ülkemizdeki gerçeklik bu.
Sana doğruyu söyleyeyim, her arşivden dijitale aktardığımız dosyada, "Bunu da mı yapmışlar? Yok artık!" diye şaşırıyoruz. Bu her seferinde oluyor. Bu şaşırmanın en son örneğini de Sedat Peker'in kendi videosunda yer verdiği Kutlu Adalı cinayetinde yaşadık. Pazar günü evimde oturuyordum, pijamalarımla da uzanmıştım. Sedat Peker'in videosuna ne var diye bakıyordum. Sedat Peker, Kıbrıs, faili meçhul gazeteci cinayeti deyince, kendi kendime, "bizim arşivde bu var mıdır ki?" dedim. İçinden de, "hayır, yoktur," diyorum. Birkaç yere telefon açtıktan sonra koşa koşa ofise geldim. Arşivde arattım, buldum ve play tuşuna bastım. Bir baktım karşımda faili meçhul gazeteci Kutlu Adalı cinayeti dosyası. O an içimden, keşke babam bir günlüğüne de olsa dünyaya gelse ve bunu anlatsam diye geçirdim. Zamanında bu faili meçhul cinayeti, "nasıl okumuşlar? Nasıl görmüşler? Helâl olsun." dedim.
32. Gün arşivi ile ilgili buna benzer başka olaylar da olabiliyor. Cüneyt (Özdemir), Perşembe günü kendi YouTube kanalındaki canlı yayında İnterpol'den bahsediyordu. Yayının ortasında durdu, ekrana baktı ve "Umur uyuma," dedi. Sonrasında da canlı yayında, "benim İnterpol'le ilgili bir programım vardı," dedi. Ben de mesaj atıp, bakacağım dedim. Ofiste arşive baktığımda, dosya tak diye önüme çıktı. Daha sonra Cüneyt Özdemir'in zamanında İnterpol'le ilgili yaptığı dosya ile haşır neşir olduk ve akşamına kanalda paylaştık.
Zamanında 32. Gün ekibinin, günümüzde de yer alan konularla ilgili dosyalar yapmış olmasına ve benim bunu bugün bulup paylaşmama güzel diyoruz, ama bir yandan da üzücü bir durum bu. Çok trajikomik bir olay. Biz ekip olarak bu dosyaları bulduğumuza seviniyoruz ama inan bu dosyaları bulmak istemiyorum biliyor musun? Bu tarz konuları arşivde bulmak istemiyorum, artık bu noktaya geldim ben. Psikolojik olarak da bu noktadayım, çünkü bu konular çok yoruyor adamı.
Kendi kendine diyorsun ki, "Biz yine mi bu noktadayız?" Daha yeni ülkece LGBTİ+ tartışması yaptık. 32. Gün arşivine dönüp baktığımda 1998 yılında bunun da dosyasını yaptığımızı gördüm. Hâlâ aynı cümleleri kullanıyoruz:

"Bizim aile yapımıza uygun değil, bizim örfümüze uygun değil." Aradan 20 yıl geçmiş, ama hiçbir şey değişmemiş. Kendi kendime, "Hiç mi bir şey öğrenemedik?" dedim. Toplum olarak ilerlediğimizi düşünürken gerilemişiz. 1990'lı yılların ortalarına geri geldik. Tekrar aynı yerdeyiz. Sil baştan aynı şeylere Bitcoin gibi geri geldik. (Gülerek)

"O güne kadar sıkıntı değil, abone olmayı unutmayın!"

32. Gün Arşivi'nin bugünkü gündeme dair yaptığı paylaşımlar çok dikkat çekici oluyor. Ben bununla ilgili bir gözlemimden bahsetmek istiyorum. Mesela, Covid-19 virüsü ülkemizde ilk kez görüldüğünde görüyoruz ki Mehmet Ali Birand, Sars virüsü ile ilgili bir dosya hazırlamış ve o dönemin virüs tedbirlerini incelemiş. 32. Gün Arşivi'nin gündemle bağlantılı paylaşımlar yapmasını ve toplumsal hafızayı yenilemedeki başarısını nasıl değerlendiriyorsunuz? Gündem takibini nasıl bu kadar başarılı gerçekleştirebiliyorsunuz? 32. Gün Arşivi zamansız olmayı nasıl başarıyor?

Toplum olarak balık hafızalı olduğumuz kesin. Medyamız ve toplumumuzun kötü şeyleri hemen unutmayı seven bir özelliği var. Biz millet olarak kötü günleri hep arkamızda tutmaya çalışıyoruz. Hissiyat olarak baktığımızda, aslında bu çok da güzel bir olay. Kötü günleri arkada bırakıp hep önümüze bakmaya çalışan genç bir toplumuz. Benim toplumumuzda gördüğüm bu ama büyüklerimizin ve siyasetçilerimizin de bu durumu sağlamaya çokça çalıştığını söyleyebilirim. Sürekli unutmaya dayalı bir düzen var. Hep yeni bir gündem üzerine yönleniyor, yönlendiriliyoruz. Yeni bir gündem üzerine yönlendirildiğimiz andan itibaren yapılan hiçbir şeyden de ders almamış oluyoruz. Aynı hataları üst üste yapa yapa aynı yere geri geliyoruz. Bence burada iki tane önemli husus bulunuyor. İlki, hatalarımızdan ders almamak. Bence bu tamamıyla bizim ülkemize özel bir şey. İkincisi de, unutmayı seviyor, hatırlamak istemiyoruz.
Ülkece, 1960'lı, 70'li, 80'li, 90'lı yıllarda o kadar zor günler geçirmişiz ki o günlere bir daha geri dönmek istemiyoruz. Bu günlerden en yakını da 15 Temmuz 2016 idi. Biz ülkece böyle bir yerden geldik. Ben 2010'lu yılların başında bu ülkede bir daha darbe olmayacak diyordum ve rahattım, ama bugün rahat değilim. Ben de herkes gibi şaşırdım. Bu dünyada, 21. yüzyılın dünyasında, 21. yüzyılın Türkiyesi'nde böyle bir şey nasıl yapılabilir? Şimdi günümüz Türkiyesi'nin bugününde nelerin konuşulacağını ben sana söyleyeyim. Bugün Sedat Pekerler, Mehmet Ağarlar konuşuluyor. Muhtemelen, onlara hiçbir şey olmayacak. Daha önce hiçbir şey olmadığı gibi bugün de hiçbir şey olmayacak. Aradan 5-10 yıl geçtikten sonra yeniden bu konular açılacak, hatta 3-4 yıl sonra ya da seçim zamanında, belki seçimden sonra bir anda onları hatırlayacağız. Bir ara hayatımızda Mehmet Ağar vardı, Sedat Peker vardı. Ne oldu onlara ya diyeceğiz ya da her şey bu kişilerle ilgili tamamen değişecek, çünkü bizim böyle bir hafızamız var. Her şeyi çizgi film sahnesi gibi izliyoruz. Sanki bu ve buna benzer olaylar bize dokunmuyor, bizi etkilemiyor sanıyoruz, ama her şey bize dokunuyor ve bizi etkiliyor. Bugün bize dokunmasa bile, 5 yıl sonra dokunuyor ve her zaman da dokunacak. Biz sadece sorunlarımızı öteliyoruz.
İnan bana, 32. Gün'ün zamansız olması için benim hiçbir şey yapmama gerek yok. Benim sadece, elektriğimi ve internetimin faturasını ödeyip onları açık tutmam ve bir kenarda oturmam yetiyor. Ben bunları yaptığım andan itibaren bu arşiv ömür boyu gidecek, çünkü biz her seferinde aynı şeyleri üst üste yapacağız. O gün gelirse, "Umur artık senin 32. Gün arşivin izlenmiyor," denirse işte o zaman bu ülkede bir değişim olduğunu anlayacağım. Ama o güne kadar hiç sıkıntı değil, abone olmayı unutmayın. (Gülerek)

32. Gün programı Mehmet Ali Birand önderliğindeki gazeteci ekibiyle zamanının ses getiren gazetecilik işlerine imza attılar. 32. Gün'de yer alan genç gazeteciler daha sonra başarılı gazeteciler oldular. Cüneyt Özdemir, Can Dündar, Rıdvan Akar gibi. Şimdiki 32. Gün Arşivi'nin çalışma ekibi kimlerden oluşmakta?

Şu an eskisine benzer bir ekibimiz yok. Bu saydığın ekipteki gazetecilerin hepsinin bir özelliği var. Bütün bu insanların hepsi kendi yollarında istisnasız çok başarılı birer gazeteci oldular. Niye geri gelsinler ki? Tabii, bazen bu insanlarla irtibata geçtiğimiz oluyor. Bana, "Umurcuğum arşivde şunlar da vardı, bunlar vardı" diyerek arada hatırlatmalar yapıyorlar. Telefonum onlara her zaman açıktır.
Esasında beni bir ekip değişikliği esnasında yakaladınız. 32. Gün Arşivi'nden büyük bir ekip ayrıldı. Şimdi yeni bir ekip kurmaya başlıyoruz. Bu yeni ekibimiz yeni medyacılardan oluşacak. Daha çok, yenileşmeye doğru gitmeye çalışıyoruz. Yeni insanlar bulmaya çalışıyoruz. Bunun yanında biz de yeniliyoruz kendimizi, çünkü kendimizi yenilememiz gerekiyor. Hayalim hep bir televizyon kanalı sahibi olmaktı. Bak şu işe ki, şimdi kendi YouTube kanalımın sahibiyim. (Gülerek)

"Yeni 32. Gün ekibi yeni medyacılardan oluşacak"

2021'deki 32. Gün ekibine yeni medya ekibi mi demeliyiz? Yeni 32. Gün ekibinden yeni inceleme dosyaları ve araştırmacı gazetecilik içerikleri görecek miyiz?

Evet, yeni medya ekibi diyebilirsiniz. 2021 Eylül ayından itibaren yepyeni bir 32. Gün formatı gelecek. Tamamıyla daha genç bir ekip olacak. Onun için bütçe ve zaman ayırmaya başladık bile. Haziran ayında yeni bir ekip kurmak için çalışmalarımız olacak. Yeni nesil, genç çalışma arkadaşı bulmaya çalışıyorum. Muhabir istemiyorum, çünkü o muhabirlik dönemi artık bitti. Herkes muhabir, herkes gazeteci. Ben becerikli ve hırslı arkadaşları arıyorum. Ben ekrana çıkmak istiyorum diyebilen birilerini arıyorum, onları bulmak zor.
Mesela, birisi bana gelip "Ben sana Türkiye'deki yemeklerle ilgili ayda bir içerik hazırlamak istiyorum" derse buna tamamım, bu tarz şeylere her zaman varım. Biz de 32. Gün Arşivi ekibi olarak yeni içeriklerimiz için yeni kategoriler ayarlamaya başladık. Bu kategoriler yemek, spor, kültür-sanat, Türkiye'nin sinir uçları, Türkiye'nin karanlık yönleri gibi başlıklara sahip olacak.
32. Gün'e has, yeni nesil genç kuşağa hitap edecek işler yapma niyetimiz var. Böyle bir yola çıkıyoruz. Bunları yapabilmek için de yeni bir kadro ve yeni bir ekip kurmamız gerekiyor. En önemlisi, 32. Gün Arşivi ekibi olarak bu yeni projeleri hayata geçirmemiz için elimizdeki arşivlerin tamamını önümüzdeki yazın sonuna kadar dijitalleştirmeyi hedefliyoruz. Arşivleri dijitale aktarıp 32. Gün arşivini de toparlamamız gerekiyor, çünkü içindeki ürünleri bilmiyoruz. Evet, 32. Gün Arşivi bize gelir getiriyor ama o gelirle yeni bir şey yaratmamız gerekiyor.

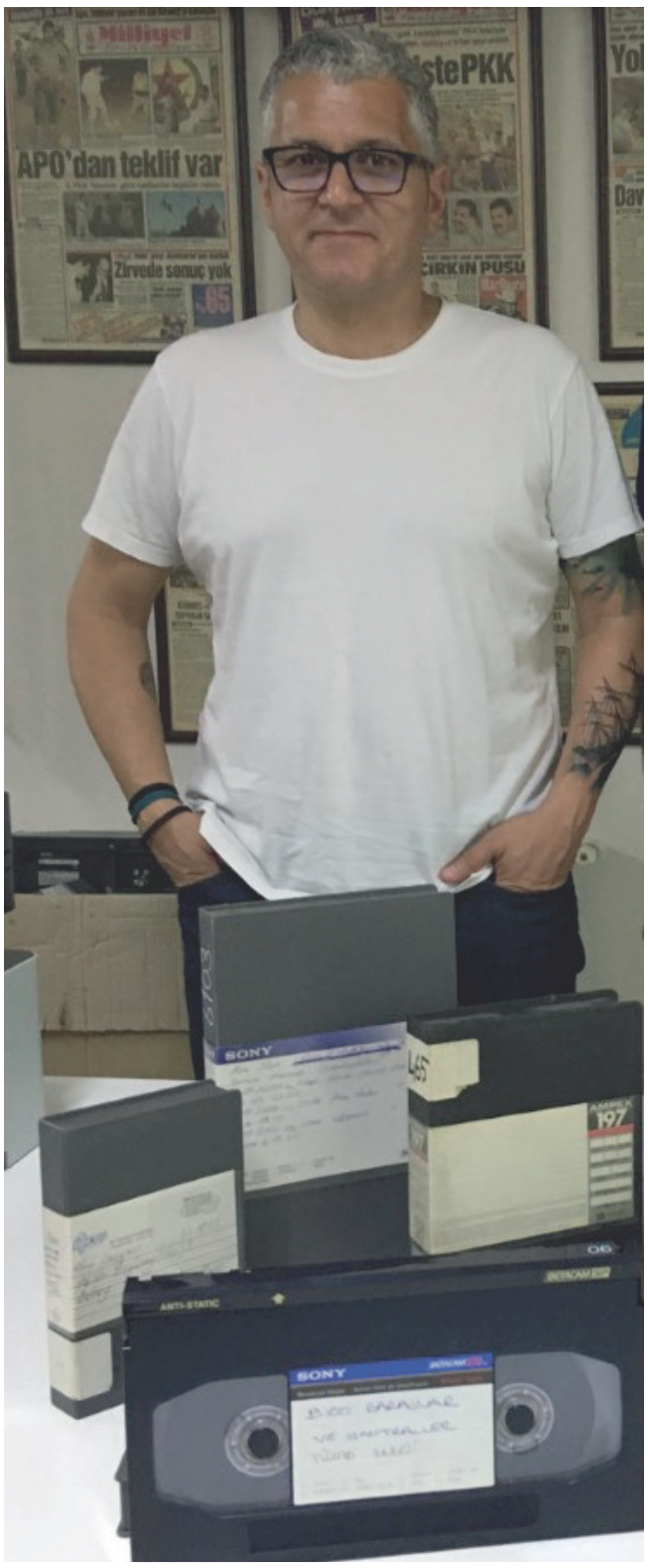

Sizin beğendiğiniz dijital içerik üreticileri var mı?

Ben yurt dışında 32. Gün gibi genç nesle program yapan YouTube kanalı Vice'ın işlerini çok beğeniyorum. Onlarla bir ara iş birliğimiz de oldu. Yunanistan'daki başka ekiplerle de iş birliğimiz oldu.

"Arşivle ilgili Türkiye'deki çocuklara inmek istiyorum"

Son olarak, 32. Gün Arşivi'nin gelecek planları nelerdir? 32. Gün 2021 yılında yeniden ilk dönemi gibi hayata geçmeyi düşünüyor mu? Geçerse aynı tadı verir mi? Bugünün politik ortamında, zamanında Mehmet Ali Birand'ın yaptığını yapabilmek mümkün olur mu?

32. Gün yeniden hayata geçmeyi düşünüyor. Fakat benim kafamda, pandemi bittikten sonra gelecek Eylül - Ekim ayları gibi, 32. Gün arşivini başka bir şekilde müze haline getirme fikri var. Türkiye'nin yakın tarihi ile ilgili görsel bir müze yapmak istiyorum. İnsanların çocuklarını da yanlarına alabileceği, ailecek gidebilecekleri bir müze yapmak istiyorum. 32. Gün ile ilgili ilk projem bu. İkinci projem ise arşivle ilgili Türkiye'deki çocuklara inmek istiyorum. 14 yaşı da hedef kitlem olarak belirledim. 32. Gün Arşivi'ndeki şu anki yaş ortalamamız 18-35 yaş arası. Belki YouTube'da gençlere yönelik bir kanal daha açıp daha basit, gençlerin diline inmiş şekilde hitap eden içerikler hazırlamayı düşünüyoruz. 32. Gün Arşivi 32. Gün ile aynı tadı vermez. Unut onu, tekrardan 32. Gün'ün ilk dönemi gibi hayata geçmek olamaz. Beklentiye de gerek yok. Zamanında babamın yaptığını bugün yapmak mümkün değil. Babam bugün yaşasaydı işsiz kalırdı ama YouTube'da olurdu.

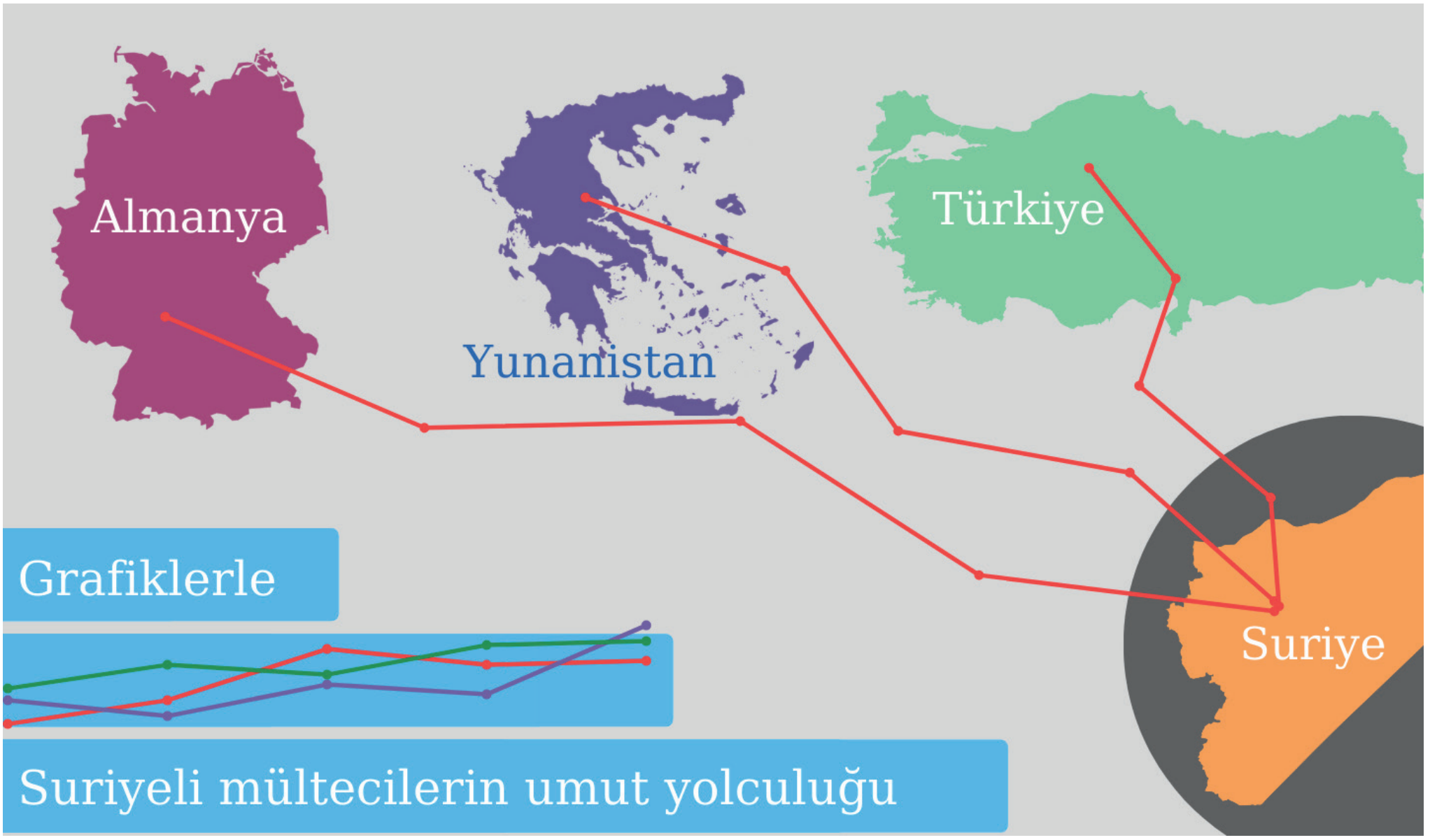

■ **Haber Üsküdar - Feyza Kübra Ağırtmış**

Suriye'de 2011 yılında başlayan ve onuncu yılını dolduran iç savaş nedeniyle 500 binden fazla insan hayatını kaybetti, altı milyon Suriyeli ise başka ülkelere sığındı. Savaşın onuncu yılında Suriyeli mültecilerin Türkiye'den Avrupa'ya uzanan umut yolculuğunda gelinen noktayı sayılarla takip ettik, grafiklerle yorumladık.

Arap Baharı olarak bilinen halk ayaklanmalarının 2011 yılının Mart ayında Suriye'ye sıçramasıyla başlayan ve onuncu yılını dolduran iç savaşta BM'nin tahminine göre 500 binden fazla insan hayatını kaybetti. Yakınlarıyla birlikte evlerini ve topraklarını kaybeden milyonlarca insan ise savaş alanına dönen ülkelerini terk etmek zorunda kaldı. Bugün, BM verilerine göre yaklaşık altı milyon Suriyeli başka ülkelerin topraklarında mülteci olarak bulunuyor. Dünyada Türkiye ile birlikte en fazla Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan ülkeler ise Lübnan ve Ürdün. Lübnan'da yaklaşık bir milyon, Ürdün'de ise 700 binin üzerinde Suriyeli mülteci bulunuyor. Lübnan aynı zamanda nüfusuna oranla en fazla mülteci barındıran ülke konumunda. Suriyeli mülteci sayısı nüfusun yüzde 25'ine karşılık geliyor.

Suriye ile komşu olmasının yanı sıra daha iyi bir yaşam arayışındaki mültecilerin Avrupa ülkelerine ulaşmak için kullandığı ana geçiş güzergâhı da olan Türkiye, dünyada en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke konumuna geldi. 2021 yılı verilerine göre Türkiye'de 3 milyon 500 bin civarında Suriyeli sığınmacı bulunuyor. Türk Hukuk sistemi sadece Avrupa ülkelerinden gelen sığınmacıları mülteci statüsünde kabul ettiğinden savaş nedeniyle Türkiye'ye sığınan Suriyeliler için 'geçici koruma altında' ifadesi kullanılıyor. Suriyeli mültecilerin büyük bölümü kamplarda ve ülke genelinde şehirlere dağılmış olarak yaşamını sürdürürken önemli bir yüzdesi de Avrupa ülkelerine ulaşmanın yollarını arıyor. Mülteciler, insan kaçakçılarının Ege Denizi'ne açılan botlarıyla yapılanlar başta olmak üzere, tehlikeli yolculukları kendileri ve çocukları için sıklıkla göze alıyorlar.

Uzun süre Suriye'deki iç savaşa müdahil olan uluslararası aktörlerin güç mücadelesinin gölgesinde kalan mülteci krizini çözmek amacıyla, savaşın uzamasının getirdiği belirsizlik ortamı, AB ülkelerinin artan mülteci yükünü daha fazla taşımak istememesi ve üç yaşındaki Aylan Kurdi'nin Ege kıyılarına vuran cansız bedeninin yarattığı kamuoyu baskısının da etkisiyle, 2016 yılında AB ile Türkiye arasında mutabakat imzalandı. Buna göre Türkiye mültecilerin Yunanistan üzerinden AB ülkelerine geçişine engel olacak, AB de Türkiye'ye mültecilerin ihtiyaçları konusunda mali yardımda bulunacaktı. Mutabakat süreci kısa sürede karşılıklı olarak sözlerin tutulmadığı suçlamalarının yapıldığı siyasi bir tartışmaya dönmüşken Suriyeli mültecilerin içinde bulunduğu belirsizlik her geçen gün büyüyor.

Suriye'deki çatışma ortamı durulmuş görünse bile ülkelerindeki şiddet ortamına dönmek istemeyen, daha iyi bir yaşam umuduyla Türkiye'den başlayıp Yunanistan'a uzanan, sınırı geçmeyi başaranlar için başta Almanya olmak üzere yolculukları Avrupa ülkelerinde son bulan Suriyeli mültecilerin hikâyelerini savaşın onuncu yılında sayılar üzerinden takip ettik. Avrupa'da hangi ülke ne kadar mülteciye ev sahipliği yapıyor, mülteciler bulundukları ülkelerde nüfusun ne kadarını oluşturuyor? Grafikler ne söylüyor?

Türkiye'de 3 milyon 622 bine ulaşan Suriyeli mülteci sayısı son iki yıldır düşüşte

UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) verilerine göre Suriye'deki savaş nedeniyle Türkiye'ye sığınan Suriyeli sayısı 2012 yılında 248.466 olarak kaydedilirken 2013 yılında önceki yıla göre 337 bin 135 kişi artarak 585 bin 601'e ulaştı. 2018 yılına kadar düzenli olarak artan Suriyeli mülteci sayısının 3 milyon 622 bin 366'e ulaştığı, 2019 yılında ise ilk defa önceki yıla göre azalma eğilimine girdiği görülüyor. Grafikte aşağı yönlü hareket 2020 yılında da devam ediyor. Suriye'de çatışma ortamının görece sakinleşmesi, Türkiye'nin sınır ötesi operasyon düzenlediği bölgelere yerleştirildiği söylenen mülteciler ve Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine gidenler grafikteki düşüş eğilimi ile birlikte okunabilecek unsurlar olarak değerlendirilebilirler.

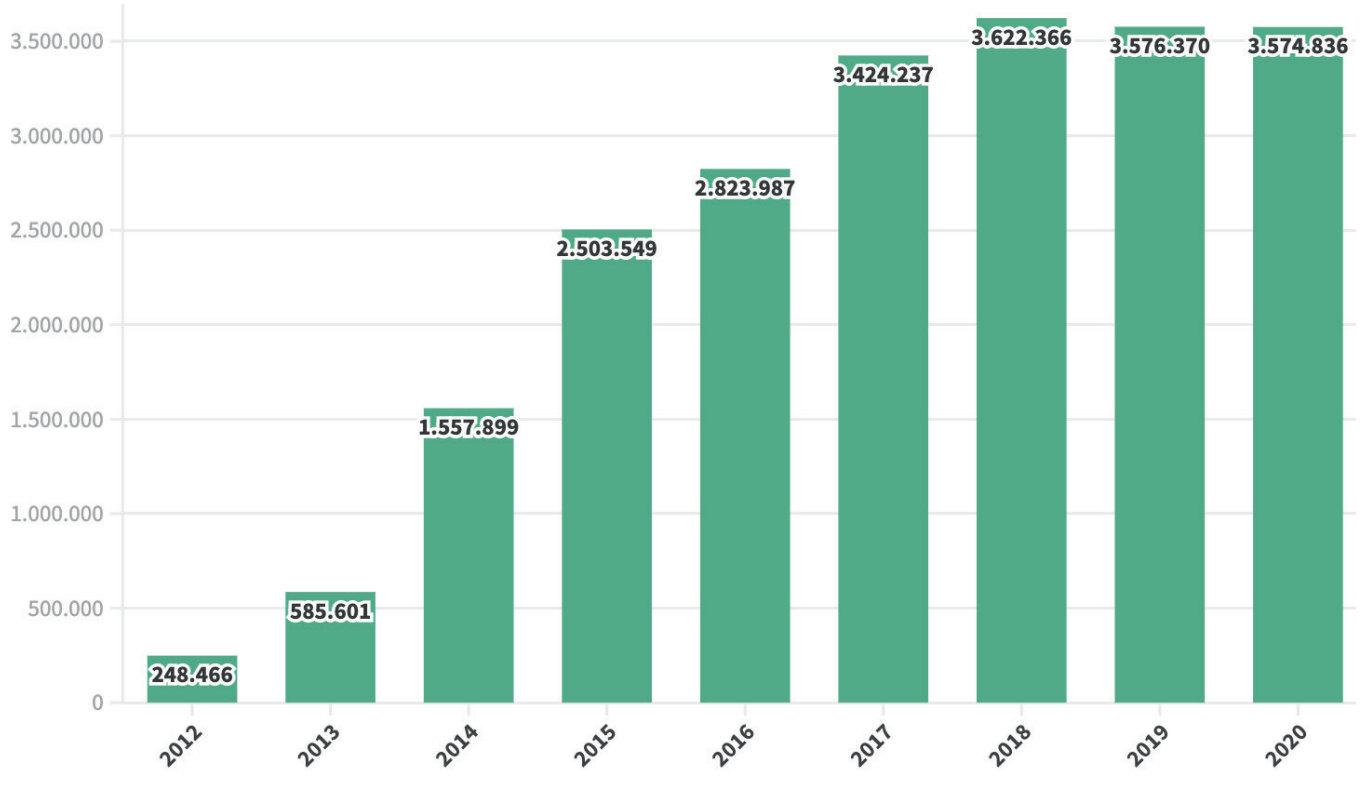

Avrupa'da Türkiye'nin ardından en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke Almanya

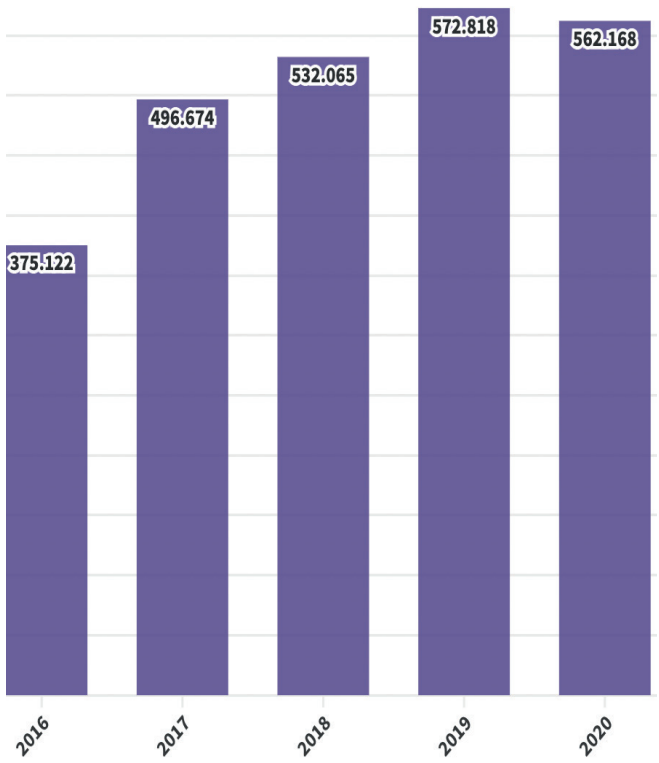

Almanya'nın BM'ye bildirdiği verilere göre daha önce birkaç bin ile ifade edilen ülkedeki Suriyeli mülteci sayısı 2014 yılında 40 bin 994'e yükseldi. 2015 yılında 75 bin yeni mültecinin de eklenmesiyle bu sayı 115 bin kişiye ulaştı. Katlanarak süren mülteci akını ile birlikte 2016 yılında 375 bin, 2017'de ise 496 bine yükselen Suriyeli mültecilerin sayısı 2018'de yarım milyonu geçerek 532 bine ulaştı. Verilere göre 2019 yılına kadar Almanya'ya göç eden Suriyeli mülteci sayısında düzenli bir artış olduğu görülüyor. 2019'da son kez bir önceki yıla göre yükseliş göstererek 572 bine ulaşan mülteci sayısının bu noktadan itibaren düşme eğilimine girdiği görülüyor. 2020 yılında ülkedeki mülteci sayısının 10 bin civarında azaldığı dikkat çekiyor. Grafikte mülteci sayılarındaki artışın durakladığı ve azalma belirtilerinin görüldüğü tarihlerin Türkiye'deki benzer kırılma noktalarıyla paralellik gösterdiği görülebiliyor.

Yunanistan'daki Suriyeli mülteci artışı devam ediyor

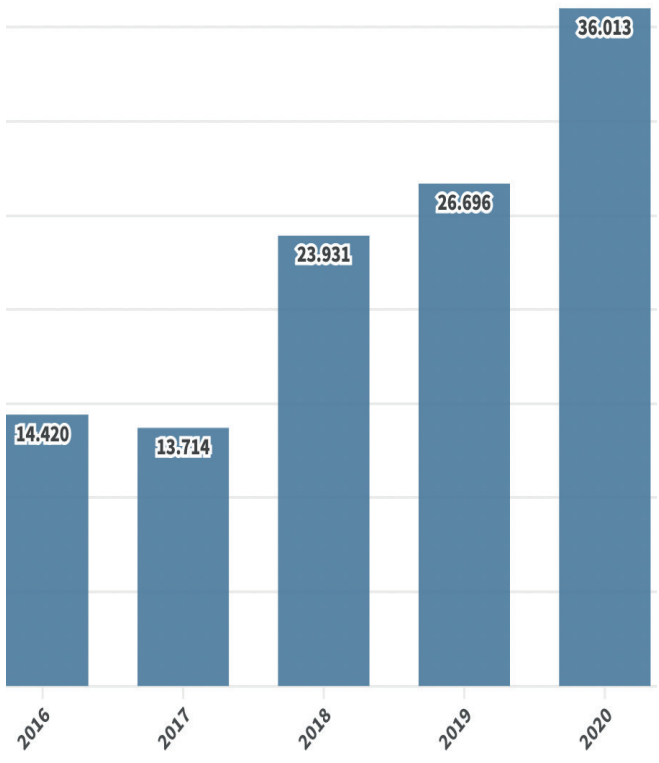

Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaşmak isteyen Suriyeli mültecilerin ilk durağı olan Yunanistan'ın bildirdiği verilere göre 2014 yılında ülkedeki Suriyeli mülteci sayısı yalnızca 3 bin 913'tü. 2015 yılında iki katından fazla artan sayının 9 bin 101'e ulaştığı görülüyor. 2016'da 14 binin üzerine çıkan sayının aynı yıl AB ile Türkiye arasında imzalanan ve Yunanistan sınırını geçen Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye iade edilmesini öngören mutabakatın ardından düşüşe geçtiği görülüyor. Veriler 2017 yılında önceki yıla göre 706 kişilik bir azalış olduğunu gösteriyor. Mutabakat sürecinin kısa sürede AB ile Türkiye arasındaki gerginlikler nedeniyle işlevsizleşmesine paralel olarak Yunanistan'daki Suriyeli mülteci sayısının sonraki yıl tekrar artışa geçtiği görülüyor. Verilere göre 2018 yılında Yunanistan'daki Suriyeli mülteci sayısı bir yıllık dönemdeki en yüksek artış hızına ulaşarak 10 binin üzerinde artışla 23 bin 931 kişiye ulaşıyor. Verilere göre geçtiğimiz son iki yılda da artışını sürdüren sayılar 2019 yılında 26 bin 696'ya ve 2020'de yine yüksek bir artış oranı ile 36 bin 13'e yükseldi. Grafikler, Türkiye ve Almanya'dan farklı olarak Yunanistan'daki Suriyeli mülteci sayısının azalma eğilimine girmeyip yükselişini sürdürdüğüne işaret ediyor.

Avrupa'da nüfusuna oranla en fazla Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan ülke Türkiye

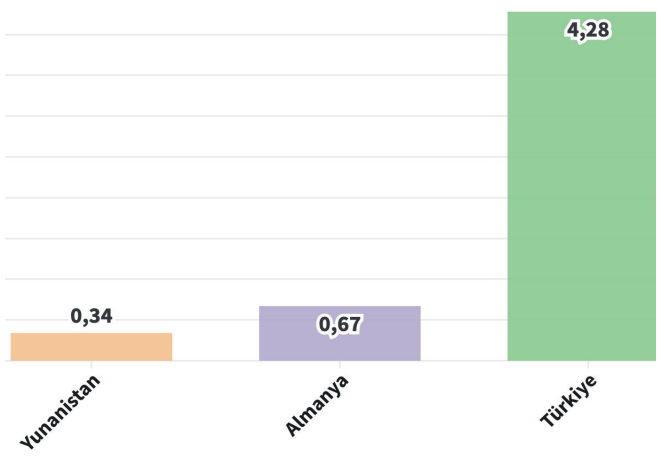

UNHCR verilerine göre 2020 yılı sonunda Türkiye (geçici koruma statüsü), Almanya ve Yunanistan'daki Suriyeli mültecilerin bulundukları ülkenin nüfusuna oranlarına baktığımızda sırasıyla, Türkiye'de nüfusun yüzde 4,28'ine, Almanya'da nüfusun yüzde 0,67'sine ve Yunanistan'da nüfusun yüzde 0,34'üne karşılık geldiği görülmektedir. Türkiye'nin nüfusuna oranla en fazla Suriyeli mülteciye ev sahipliği yaptığını gösteren grafik, Kilis gibi yerli nüfustan çok Suriyeli Mülteci barındıran şehirlerden de anlaşılacağı gibi mülteci krizinden en çok etkilenen ülkenin Türkiye olduğunun altını çizmektedir.

Avrupa'da Türkiye'nin ardından nüfusuna oranla en fazla Suriyeli mülteci İsveç'te

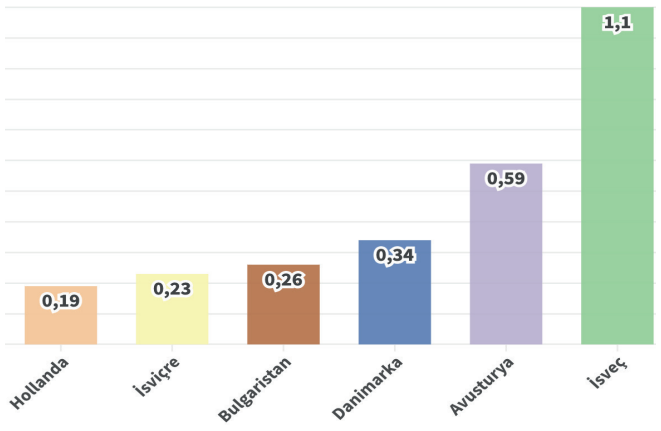

Suriyeli mültecilerin Türkiye, Almanya ve Yunanistan dışında Avrupa ülkelerindeki dağılımlarını gösteren verilere bakıldığında, kendi nüfusuna oranla en çok Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan ülkenin İsveç olduğu görülmektedir. Sırasıyla, İsveç'teki Suriyeli mültecilerin ülke nüfusunun yüzde 1,1'ine, Avusturya'da yüzde 0,59'una, Danimarka'da yüzde 0,34'üne, Bulgaristan'da yüzde 0,26'sına, İsviçre'de yüzde 0,23'üne, Hollanda'da 0,19'una ve Fransa'da nüfusun 0,03'üne karşılık geldiği görülmektedir. Veriler, önceki grafiklerde gösterildiği gibi Türkiye ve Almanya'da düşüş eğilimine girmesine rağmen Yunanistan'da artış göstermeye devam eden Suriyeli mülteci sayısının, bu ülkeye giren mültecilerin büyük bölümünün Yunanistan'da kalmayı düşünmediğini, başta diğer ülkelere göre daha esnek bir göçmen politikası olan İsveç gibi ülkelere gitmeyi düşündüğünü işaret etmektedir.

Suriyeli mültecilerin büyük bölümünü erkekler oluşturuyor

Türkiye'de geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli mültecilerin cinsiyetlerine göre dağılımını gösteren veriler, ülkedeki Suriyeli mültecilerin arasında erkeklerin oranının kadınlara göre yaklaşık sekiz puan kadar daha yüksek olduğunu göstermektedir. Savaşta yaşamını yitirenlerin büyük bölümünün erkeklerden oluşması beklenirken mülteciler arasında yine de erkek nüfusun daha fazla olması, ailesiyle birlikte ülkesini terk eden Suriyelilere ek olarak ailelerinden bağımsız olarak ülkeyi terk eden Suriyeli erkeklerin de olduğunu düşündürtmektedir. Almanya'da bulunan Suriyeli mültecilerin arasında da erkek Suriyeli mülteciler ezici bir çoğunluğa sahiptir. Verilere göre Almanya'daki Suriyeli mültecilerin yüzde 62,74'ünü erkekler oluşturmaktadır. Bu tablo, Suriye'de ailelerini bırakarak Türkiye'ye sığınan erkek mültecilerin yanı sıra, Türkiye'ye aileleri ile gelen erkek Suriyeli mültecilerin önemli bir bölümünün de ailelerini Türkiye'de bırakarak Avrupa ülkelerine gittikleri sonucunu ortaya koymaktadır.

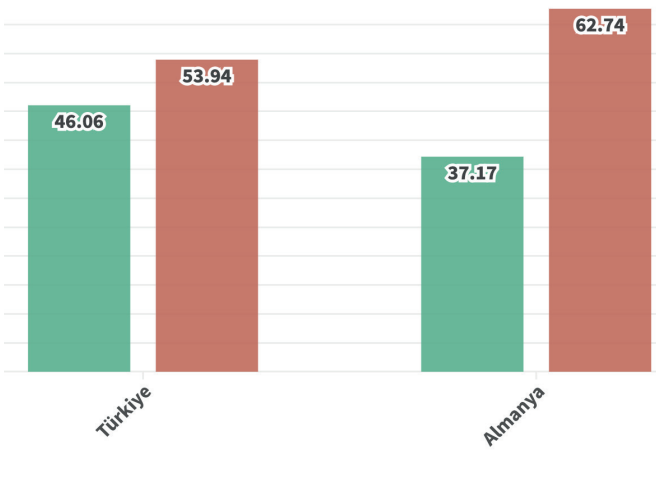

Suriye'de sular dururken mültecilerin geleceği belirsiz

Suriye'de Esad rejiminin ülkenin büyük bölümünde kontrolü tekrar sağlamasının ardından başta Türkiye olmak üzere yabancı ülkelerdeki Suriyeli mülteci sayılarında düzenli artışın yerini durağanlığa bıraktığı görülüyor. Bununla birlikte Türkiye'de bulunan 3 milyon 500 binden fazla Suriyeli mültecinin ülkelerine dönmeyi istemedikleri, yapabilirlerse Avrupa ülkelerine gitmeyi aksi durumda da Türkiye'de kalmayı istedikleri belirtiliyor. Suriyeli mültecilerin geleceğine dair sorularımızı yanıtlayan gazeteci Dr. Arslan Tekin, kamuoyunda mülteci mutabakatı olarak bilinen ve Avrupa'ya gitmeye çalışırken yakalanan mültecilerin Türkiye'ye iadesini öngören anlaşmanın AB tarafından verilen mali yardım sözü tutulmadığı için işlemesinin söz konusu olmayacağını ifade ediyor. Tekin, Avrupa'ya gitmeyi hayal edenler kadar geride bıraktığı evine, toprağına dönmeyi umut edenlerin de olduğunu ve bunların ülkelerinde güven ortamı sağlanana kadar Türkiye'de kalmayı tercih edeceklerini belirtiyor. Kamuoyunda zaman zaman tartışmalara sebep olan mülteci karşıtı söylemeleri de değerlendiren Tekin, mültecilerin uzun süre kaldığı ülkelerde halk arasında rahatsızlıkların yaygın olarak görüldüğüne işaret ediyor. Türkiye'de doğrudan çatışmalar olmasa da halkın savaşın erken dönemlerine göre Suriyeli mültecilerle arasına daha fazla mesafe koyduğunun altını çiziyor. Gazeteci Dr. Arslan Tekin, bir zamanlar söylemlere hâkim olan mazlumun yanında olma ve misafirperverlik kavramlarının yerini 'artık evlerine dönmeliler' ifadesinin aldığını belirtiyor.

Haberde yer alan veriler UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) veri tabanından elde edilmiştir. www.unhcr.org

UNHCR
The UN Refugee Agency

Yeşil sahaların güçlü kadınları

İREM EREN

■ Haber Üsküdar – Ayça Aracıçam

Hayat her alanda zorluklarla doludur ve bazen de yargılar başarıya ket vurur. Pes etmek istenilen bir anda insanı, emeği ve hırsı başarıya kavuşturur. Tıpkı İrem Eren'de olduğu gibi. İrem Eren futbolla çok küçük yaşta tanışarak kalıp yargılara başkaldırdı ve bugün, Türkiye'de kadın futbolunun en önemli isimleri arasında yer alıyor. Spor kariyeri boyunca birçok takımda oynayan İrem Eren şu anda Beşiktaş Kadın Futbol Takımı'nın en başarılı profesyonel oyuncularından biri olarak forma giyiyor.

İrem Eren, İstanbul Fatih'te satış pazarlama işiyle ilgilenen bir annenin ve fitness antrenörü bir babanın iki çocuğundan biri olarak hayata gözlerini açtı. Henüz 8 yaşındayken futbolla tanıştı ve bu tanışmanın ardından mutluluğu yeşil sahalarda yakalayarak hayatının geri kalanını futbola adadı. Yıllar içerisinde çeşitli takımlarda forma giyen İrem Eren, kadınların da bu alanda var olabileceğinin en önemli örneklerinden biri olarak spor kariyerine devam ediyor.

"İçimi tarif edemediğim bir huzur kaplardı"

İrem Eren, henüz ilkokuldayken futbolla tanıştı. Bu tanışıklığa abisinin vesile olduğunu ifade eden İrem Eren, futbolla tanışma hikâyesini şöyle anlatıyor: "İlkokul yıllarımda vakit buldukça abimin futbol oynayışını izlemeye giderdim. O zamanlar abimi izlerken içimi tarif edemediğim bir huzur kaplardı. Sonrasında beni sahaya çağırarak futbola teşvik etti ve birlikte halı sahalara gitmeye başladık. Zamanla futbolu tanıdım. Böylece yeşil sahayla olan serüvenim başladı. 2016 yılından önce Galatasaray Kız Futbol Takımı'nın alt yapısında yer aldım. 2016'da ise Beşiktaş Futbol Kulübü'nün kapısından içeri girerek profesyonel futbolcu oldum. Şu anda da Beşiktaş formasını terletiyorum."

"Ön yargıları engellemenin ilk şartı başarıdır"

İrem Eren, futbola ilgi duyduğu ilk günden itibaren ailesinin desteğini yakından hissetti. Ailesinin kendisine olan inancını hiçbir zaman kaybetmediğini dile getiren genç futbolcu, kadın futbolu hakkında şunları söylüyor: "Çevremdekiler ve ailem futbola başlama sürecinde ve sonrasında beni sürekli destekledi. Babam da her zaman yanımda ve bana destek olmaya devam ediyor. Ailemin tepkisi gayet doğal oldu ancak ülkemizdeki bazı ön yargılar yüzünden kadınların futbol oynayamayacağını düşünen bir kesim de mevcut. Bana kalırsa herkes her şeyi yapabilir. Kadınlar neden futbol oynayamasın ki? Toplumda futbol gibi başka sporların da yalnızca erkekler tarafından oynanabilen bir spor dalı olarak görülmemesi gerekiyor. Kadınlara karşı olan ön yargıları engellemek için başarı gerekli, ki en iyi şekilde de o başarılar gelmeye devam ediyor. 2020-2021 Turkcell Kadın Futbol Ligi'nde Beşiktaş şampiyon oldu. Bu sene de dâhil olmak üzere iki sene Beşiktaş forması ile şampiyonluk sevincini tattım. Aynı zamanda okul futsal takımıyla birlikte Türkiye birinciliğim de mevcut. Bu tür düşüncelerin yıllar geçtikçe yakalanan başarılar sayesinde azalacağını düşünüyorum."

"Karşılaştığım zorluklar beni daha da hırslandırdı"

Spor hayatında birçok zorlukla karşılaştığını ancak hiçbirinin kendisini yıldırmadığını belirten İrem Eren, zorluklara göğüs germenin önemini şöyle özetliyor: "Spora başladığım zamanlar antrenman sayım 2 iken profesyonel futbolculuğa adım atmamla beraber antrenmanlarımızın sayısı 6'ya çıktı. Bu durum beni zorlamadı aksine daha çok hırslandırdı. Yeşil sahaya ilk çıktığımda çok heyecanlıydım. İlk maçımda kendime güvenim tamdı. Yapabileceğime inanarak bu işe başladım. 90 dakika nasıl geçti anlayamamıştım bile. O atmosferi yaşadığım an, benim için en değerli anlardan biriydi. Tabii ki bu süreçte sağlık sorunlarıyla da mücadele ettim. Ön çapraz bağımda ciddi hasarlar oluştu. Benim için bu dönem çok korkutucuydu. Ameliyat olmasaydım sportif faaliyetlerimi artık sürdüremeyecektim. Psikolojik olarak da zor zamanlardı. Ancak bu süreç benim futbola olan özlemimi daha da arttırdı diyebilirim."

tür sorulara yanıt verirken şaşırıyoruz. Tabii bu da bizi zorlayan noktalardan birisi diyebilirim."

"Ülkemizde gelişmekte olan bir branşız, başarı geldikçe daha da duyulacağız"

Gelecekteki hedefinin ülkemizi ve kadın futbolunda takımını en iyi şekilde temsil etmek olduğunu belirten Eren, "Erkek futbolu ülkemizde en sık takip edilen branşlardan birisi. Kadın futbolu ise daha az takip ediliyor. Türkiye'de kadın futbolcu olmanın güzelliklerinin yanı sıra tabii ki zorlukları da var. Kadınların başka alanlarda olduğu gibi sporda da ayrımcılığa uğraması durumu, günümüzde eskisi kadar yaşanmasa da hâlâ varlığını sürdürmekte. Her şeyin üstesinden geleceğiz, geliyoruz da. Kadınlar kültürel veya çeşitli yargılar nedeniyle bazı sporlarda geri planda kalabiliyor ancak zamanla bu düşünceler, başarılar geldikçe kırılıyor. Gelecekteki yaşantımda kadın futbolunu en iyi şekilde temsil etmek ve sesimizi duyurmak hedefim" diyerek bu yolda pes etmeden mücadelesini sürdüreceğini dile getiriyor.

"Sizi yıldırmayan şeyler, sizi daha güçlü yapar"

Genç yaşta futbolla tanışmış biri olarak sporcu olmak isteyenlere tavsiyelerde bulunan Eren, şunları söylüyor: "İstediğiniz, hedefiniz doğrultusundaki yola adım atmaya cesaretlendiğiniz anda birçok zorluğa da başkaldırmamız gerekir. Her işte birtakım zorluklar vardır. Hayat hep size adil davranmayabiliyor. Yapamadığınız anda pes etmemeniz, sınırlarınızı zorlamanız gerekiyor. Bu şekilde istediğiniz şeye bir adım daha yaklaşmış olacaksınız. İnsanlar cinsiyetiniz, eğitim düzeyiniz vb. nedenlerden dolayı hayallerinizden vazgeçmenizi isteyebilir ya da yeterli olmadığınızı söyleyebilir. Önünüze ne zorluk çıkarsa çıksın asla pes etmeyin. Emin olun sizi yıldırmayan şeyler sizi her zaman daha güçlü yapar. Bizler sizin her daim arkanızdayız ve sizlere destek olacağız."

"Müzik ile ilgilenirken çok mutlu oluyorum"

Futbolun yanı sıra müzik ile uğraşmaktan büyük haz aldığını söyleyen Eren, müzik tutkusunu şu sözlerle açıklıyor: "Sakatlık yaşadığım süreçte ve sonrasında beni motive eden şeylerden birisi de müzikti. Gitar çalmak ve şarkı söylemek en büyük hobilerim. Müzik beni her zaman iyileştiren, şifalandıran unsurlar arasında. Çok şükür kötü günler geride kaldı. Şu anda gayet sağlıklı bir şekilde sahalarda yer almaya devam ediyorum."

"Yeşil sahaya çıktığınız an bütün dertleri unutuyorsunuz"

Yaşadığı sağlık sorunlarının ardından yeşil sahalarla buluşma mutluluğunun paha biçilemez olduğunu ifade eden İrem Eren sözlerine şöyle devam ediyor: "Sahaya ilk çıktığımda çok heyecanlanmıştım. Takım arkadaşlarım da benimle beraber ilk heyecanımı paylaşmıştı. Geçirdiğim ameliyat sonrası tekrar futbola dönmek; kendi evime, özüme dönmüşüm gibi hissettirdi. Maça girmeden önce saha dışında üç kez zıplıyor ve sonrasında duamı ederek maça başlıyorum. Futbolcu olmaktan başka hiçbir meslek düşünemiyorum. Mesleğimi gerçekten tutkuyla yapıyorum. Takımımla beraber önümüze çıkan engelleri bir bir aşmaya devam ediyoruz. Yaşadığım sağlık sorunlarının getirdiği psikolojik zorluklara rağmen bu işten vazgeçebileceğim hiçbir zaman aklıma gelmedi. Zaten bu mesleğe adımımızı attığımızda getireceği zorlukları da göz önünde bulundurmuş oluyoruz."

"Bilinçsiz sorulan sorular zorluk yaratıyor"

Meslekte karşılaştığı zorluklardan da söz eden İrem Eren, konuyla ilgili olarak şunları söylüyor: "Bana göre meslekte karşılaştığım zorluklardan birisi de insanların bilinçsizce sorduğu sorular. Örneğin, 'futbolcusunuz, bacaklarınız çarpık mı?' gibi sorular duyuyorum. Hatta belki inanamayacaksınız ama 'ayakla mı oynuyorsunuz?', 'oynadığınız süreler aynı mı?' gibi sorular soran bir kesim bile var. Bunlar futbol için sorulan garip sorular. Aslında hepsi toplumumuzda bilinen şeyler. Bu

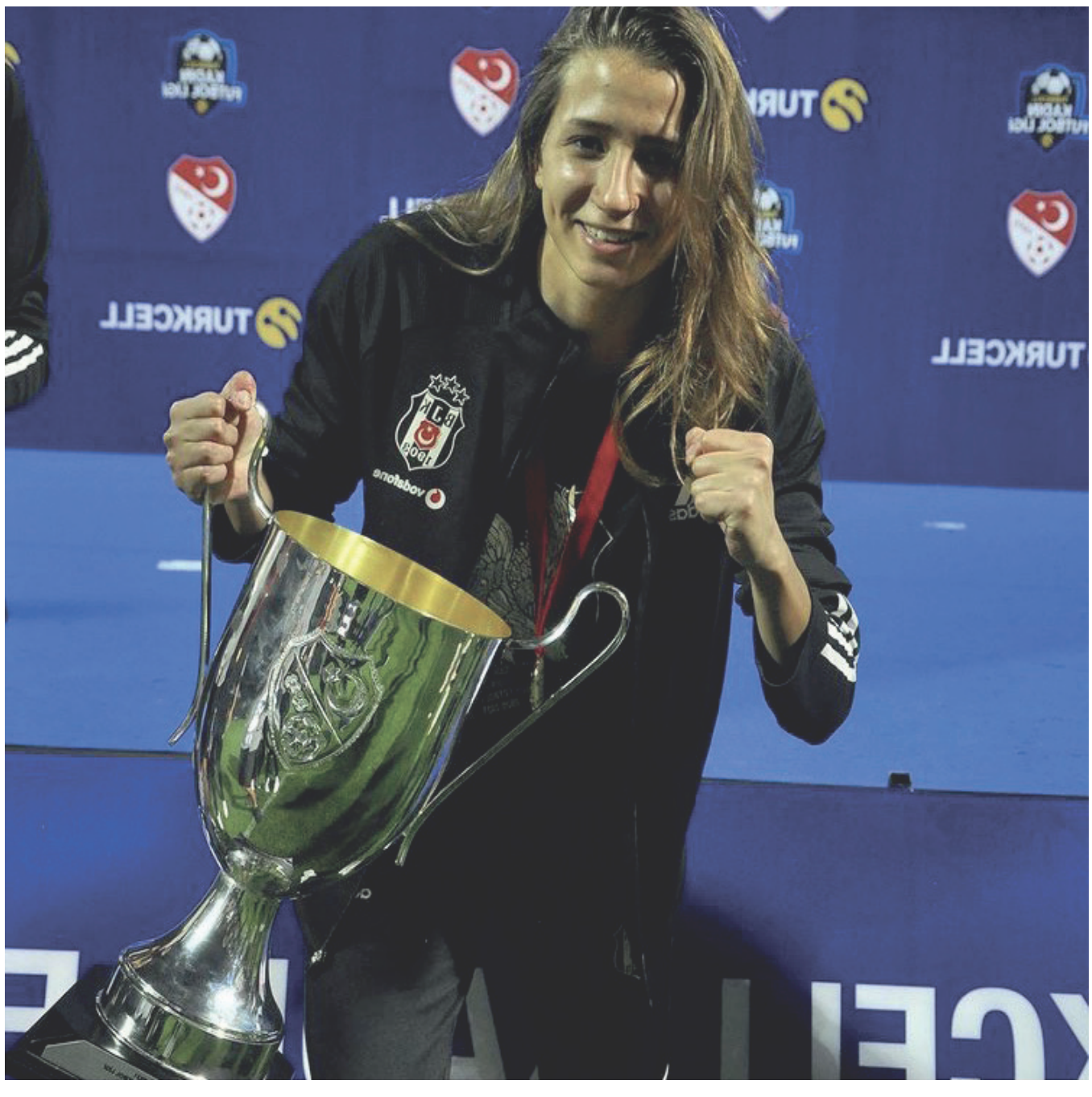

HABER ÜSKÜDAR
/haberuskudar www.uskudar.edu.tr
Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Uygulama Gazetesi

Sahibi: Prof. Dr. Nevzat TARHAN
Üsküdar Üniversitesi adına, Kurucu Rektör
Genel Yayın Yönetmeni: Prof. Dr. Nazife GÜNGÖR
İletişim Fakültesi Dekanı
Görsel Yönetmen: Arş. Gör. Atila ERDEMİR

Yazışleri Müdürü (Sorumlu): Prof. Dr. Süleyman İRVAN
Gazetecilik Bölüm Başkanı
Editör: Arş. Gör. Atila ERDEMİR, Arş. Gör. Selin MADEN
Haber Merkezi: Hande Erdem, Ece Nur Erdeniz, Ayça Aracıçam, Feyza Kübra Ağırtmış, Bilal Sadi, Ümmü Gülsüm Dural, Abdullah Şaşkın, Melisa Duygun.

İletişim: Altunizade M. Haluk Türksoy S. 34662 Üsküdar-İSTANBUL +90 (216) 400 22 22 Baskı: GM Matbaacılık Tic. A.Ş. / 100. Yıl Mah. MAS-SİT 1. Cadde No: 88 Bağcılar-İSTANBUL Destek Haber Servis Birimi: (ÜHA) Üsküdar Haber Ajansı

Yayın Danışmanları: Doç. Dr. Gül Esra ATALAY, Şaban ÖZDEMİR (Üsküdar Haber Ajansı Müdürü)

Mizanpaj/Grafik Tasarım: Arş. Gör. Atila ERDEMİR

Unkapanı dijitale uyum sağlayarak direniyor

Haber Üsküdar – Hande Erdem ve Ece Nur Erdeniz

Plakçılar Çarşısı'nın en eski yapım şirketlerinden olan Elenor Müzik'in sahibi Muhteşem Candan, Unkapanı Çarşısı'nın dijital döneme uyum çabasını Haber Üsküdar'a anlattı.

Plakçılar Çarşısı güncel müzik piyasasında nasıl bir etkiye sahip?

Plakçılar Çarşısı'nda şu anda elle tutulur bir şey satmıyoruz, sadece plak var elle tutulur olarak. Biz dijitale çalıştığımız için koli götüren hamal yok, fabrikadan buraya gelen koli yok, böyle şeyler yok ama üretim hala devam ediyor. Biz artık dijital ortamda sesleri satıyoruz.

Burada prosedür nasıl işliyor? Sanatçı olmak için neler yapmak gerekiyor?

O uzun bir süreç. Şimdiye kadar yüzlerce sanatçıyla çalıştım. Hepsine sanatçı diyorum, büyükleri, küçükleri var, yeni başlayanları var. Çünkü bir tabir vardır, derler ki tamir işiyle uğraşanlara tamirci denir. Sanat işiyle uğraşanlara da sanatçı denir. Tabii şimdi bu işin pratisyeni olacak, nasıl öbür işlerde usta, çırak, kalfa varsa burada da bu şekilde ilerleyecekler. 1980'li yıllarda önde gelen star bir sanatçıyı örnek alarak ona sesini, fiziğini, şarkılarını benzeterek birçok kişi geliyordu. 'Ben şarkıcı olmak istiyorum', 'Bestelerim var' diyerek bağlamasıyla gelenler vardı. Derseniz ki onların arasından bir star doğdu mu? Hayır doğmadı çünkü asılları var, onlar hep taklitti, asılları da dimdik ayakta duruyor.

MUHTEŞEM CANDAN

Meselâ kendi çalıştığım sanatçılardan örnek vereyim, Ferdi Tayfur, Müslüm Gürses, bu adamlar çok öndeydi o zamanlar. Şimdi diyelim ki bir şey alıyorsunuz, aslı varken taklidini almazsınız. Tabii ki ben şuna çok önem veriyorum bütün insanlar yani sanat işiyle uğraşanlar ilk önce birini taklit edecekler. 'Taklit samimiyetin en hakiki ifadesidir' derler. Taklit edecek ama ondan sonra da kendi yolunu ayıracak, kendine yeni bir yol, yeni bir düzen ve yeni bir söyleme tarzı bulacak. Yani şarkıcının ayrışması gerekiyor. Şarkıcı ayrıştığı anda muhakkak bir yere geliyor. Bir de tabii bulunduğu zamana hitap eden şarkılar çıkarması lazım. Böylelikle müzik dünyasında ona bir yapım gerçekleştirilmeli, hem görsel hem işitsel çok iyi bir pazarlama olmalı, çok iyi bir çıkış olmalı, iyi bir reklam olmalı ve tabii, müzikseverlere onu tanıtmak lazım.

Şu anda hâlâ sanatçı olma ümidiyle buraya gelen insanlar var mı?

Buraya gelen dijital ortamdan bize ulaşıyor. Bir demo hazırlıyor, sesini müziğini kaydediyor, bize gönderiyor. Beğenirsek çağırıyoruz ya da internet aracılığıyla ulaşıyoruz onun için burada kimseyi göremezsiniz.

Eski ve yeni dönem sanatçılarını karşılaştırdığınızda nasıl farklar görüyorsunuz?

Ben birçok dönem gördüm. Rahmetli Müslüm Gürses derdi ki, "Türkiye'de iki elin parmakları kadar star sayın desem zor, sayamazsınız," öyle bir durum var maalesef. Bir kategori var, kadın sesinden tiz söyleyen soprano dediğimiz, o seslere çıkabilen erkekler var, bir de diğer tarafta mezzo soprano dediğimiz bas sesli kadınlar var, Muazzez Ersoy, Ebru Gündeş gibi, halk bu seslerden çok hoşlanıyor. Erkekteki tiz sesler ve kadınlardaki pes sesler diye bir reyting var ama tabii ne söylerse söylesin, iyi söylemesi lazım, iyi eğitim alması lazım. Ben şuna dikkat ediyorum, müzik Allah vergisi, ritim duygusu, akort, ses güzelliği bunlar Allah vergisi ama bunu bir eğitimle pekiştirdiğiniz zaman, akademik kariyer yaptığınız zaman iş daha da büyüyor. Düşünsenize, şarkı söylüyorsunuz ama nota bilmiyorsunuz.

Kalite olarak kıyaslayacak olursak, eski dönem müzik ürünleri mi yoksa şimdiki dönem müzik ürünleri mi daha kaliteli?

Her zaman kalite vardır şekle ve içeriğe göre. Her müzik türünün de hem iyisi var hem kötüsü. Tabii ki çok kaliteli olanlar da var, onlar gerekli değeri buluyorlar hem maddi hem manevi, öbürleri bulamıyor zaten. Türk halkı müzikten çok iyi anlıyor, yani kötü yapılan bir şeyi hemen elinin tersiyle itiyor. Sesi güzel olmayana prim vermezler. Şu an üretim çok fazla. Üretim fazla olduğu gibi tüketim de fazla, bunların arasından eleniyorlar yani şu anda bir elek durumundayız.

Plakçılar Çarşısı sessiz

Çarşının içini gezdiğimizde doğrudan gözümüze çarpan şey dükkanların sessiz ve terk edilmiş olması. Sadece 3-4 dükkan açıktı ve onların da içi boştu. Yani Türk filmlerinde gördüğümüz kalabalık Plakçılar Çarşısı'ndan eser yok. Dijitale direnip hâlâ dükkanlarını açık tutan esnafa Plakçılar Çarşısı'nın sessizliğe bürünmesinin nedenini sorduğumuzda, işlerin tamamen dijital ortama taşınmasının etkisi olduğunu söylüyorlar.

Plakçılar Çarşısı'nın eski yapımcılarından biri olan Rem Müzik'in sahibi Remzi Çoban, müzikte plak devrinin kapandığını, artık tamamen dijitalden çalıştıklarını söylüyor. Eskiden kapının önünde kuyruklar oluştuğunu, yoğunluktan başlarını kaşıyacak vakit bulamadıklarını ifade eden Çoban, o günlere özlem duyduklarını da dile getiriyor. Çoban, "Teknolojinin gelişmesi müziği ve bir zamanlar sanatçı olmak isteyenlerin ilk adresi olan Unkapanı Plakçılar Çarşısı'nı da doğrudan etkiledi. Yine de bizler dükkanlarımızı kapatmayı hiç düşünmedik, kapatanlar oldu ama hâlâ dijitale direnenler var. Biz de teknolojiye uyduk ve işimizi dijitale taşıdık" şeklinde konuşuyor.

Taş plak gerçekten de taş!

Dükkanların içini gezdiğimizde eski 45'liklerden kasetlere kadar pek çok şeyi inceleyip dinleyebilme fırsatı buluyoruz ve çok merak ettiğimiz taş plağı elimize aldığımızda gerçekten de taştan yapıldığını, sert bir yapısı olduğunu görüyoruz. Hatta elimizden düşüreceğimizden endişelenip biraz da korkuyoruz çünkü taş plak günümüzde gittikçe azalan ve koleksiyonu yapılan değerli bir sanat eserine dönüşmüş durumda.